

NR.	ANSVAR	REGJERINGEN VIL	STATUS	RAPPORTERING (kan offentliggjøres)
1.	ALLE	Gjennomgå etablerte strukturer og systemer for å vurdere hvordan disse bedre kan ivareta arbeidet mot vold og overgrep.	Ferdig	<p>BFD: Bufdir har gjennomgått direktoratets veiledere, rundskriv og retningslinjer for å kartlegge om vold og overgrep er godt nok ivare tatt der det er relevant. Funn av eventuelle mangler følges opp i 2022.</p> <p>HOD: departementet vurderer hvordan det pågående folkehelsearbeidet kan inkludere arbeidet mot vold og overgrep. I tråd med dette ble det i 2019, 2020 og 2021 bevilget om lag 3 mill. kroner for å prøve ut modellen for Folkehelseprogrammet i ett fylke. Vestfold og Telemark har blitt tildelt midler. Prosjektet har fått navnet <i>Sammen mot</i>, og tre kommuner deltar. Implementerings- og forankringsarbeidet er godt i gang, og arbeidet er koblet til kommunens styringsdokumenter. Folkehelsekoordinator er tilknyttet. Fylkeskommunen har etablert flere nettverk og samhandlingsarenaer. Tilskuddet videreføres i 2022. Arbeidet retter seg i stor grad mot barn og unge (JegVet og ÆEMæ o.l.) og foreldrestøttende tiltak.</p> <p>KD: Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver ble revidert grundig i 2017 slik at ny rammeplan er tydeligere på at personalet skal ha et bevisst forhold til at barn kan være utsatt for omsorgssvikt, vold og seksuelle overgrep. Rammeplanene for relevante høyere utdanninger, som lærerutdanningene og helse- og sosialfaglige profesjonsutdanninger, er de siste årene blitt tydeliggjort på at kandidatene skal ha kompetanse om vold. Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020 trådte i kraft i grunnopplæringen høsten 2020, og både læreplaner i relevante fag og innføring av det tverrgående temaet Folkehelse og livsmestring innebærer en tydeliggjøring av at elevene skal lære om egne grenser og respekt for andres.</p> <p>KD: Det er etablert en kjernegruppestruktur i departementene for arbeidet med utsatte barn og unge. Formålet med kjernegrupper er å få til en god samordning ved utvikling og forvaltning av politikkområdet, både i utrednings-, beslutnings- og iverksettingsfasen. Jf. også omtale under tiltak 10. Arbeidet mot vold vil kunne være et tema i dette samarbeidet.</p>
2.	ALLE	Sørge for at vold og overgrep tas inn i de relevante underliggende etaters samfunnsoppdrag.	Påbegynt - løpende	<p>Arbeidet mot vold og overgrep omtales i tildelingsbrev eller andre styringsdokumenter til relevante direktorater, tildelingsbrev til statsforvalteren og til ulike relevante kompetansesentre.</p> <p>I tildelingsbrevet til direktoratene for 2019 og 2020 ble det tatt inn en tilnærmet likelydende føring om at direktoratene skal delta i og bidra til samarbeidet på direktoratsnivå om oppfølging av Opptappingsplan mot vold og overgrep. Bufdir koordinerte samarbeidet. I 2019 ble forarbeidet til en nasjonal kompetansestrategi mot vold og overgrep særlig prioritert. I 2020 ble arbeidet med oppfølgingen av evalueringen av konsultasjonsteam prioritert. Føringsen er tatt inn i tildelingsbrevet for Udir, IMDI, Kompetanse Norge, UDI, POD, Hdir og Bufdir. BFD anmodet om at en slik fellesføring også ble tatt inn i tildelingsbrevet for virksomhetene for 2020. HOD har tatt vold og overgrep inn i samfunnsoppdraget til FHI og Hdir. Som oppfølging, har Hdir utarbeidet en intern strategi for direktoratets arbeid mot vold og overgrep. KD har videreført fellesføringene i tildelingsbrevet for 2021 til IMDi, og har for 2021 videreført ansvaret Udir har for å følge opp opptappingsplaner, strategier og handlingsplaner i oppdatert virksomhets- og økonomiinstruks for Udir.</p> <p>I tildelingsbrevet for statsforvalter for 2019 fremgikk det blant annet at embetene skal bidra til at kommunene styrker innsatsen mot vold og overgrep mot barn. Embetene skal bidra til å gjøre opptappingsplanen og nye lovbestemmelser i helselovgivningen som berører arbeidet, kjent i kommunene. Videre skal de være pådrivere for at kommunene utarbeider kommunale eller interkommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner. Som del av dette skal embetene bidra til at både fylkeskommunene og kommunene gjør seg kjent med og tar i bruk de digitale, voldsforebyggende verktøyene <i>Jeg Vet</i> (www.jegvet.no) og <i>Snakkemedbarn.no</i> i relevante sektorer, spesielt i utdanningssektoren.</p> <p>Bufdir ga i 2020 statsforvalterne i Troms og Finnmark, Nordland og Trøndelag embetsspesifikke oppdrag og midler for å bidra til implementering av <i>Jeg Vet</i> og <i>Snakkemedbarn.no</i> i sine fylker. Oppdraget og bevilgningen ble videreført og utvidet i 2021 til å omfatte samtlige embeter underlagt statsforvalteren. Statsforvalteren fortsetter i 2022 arbeidet med å gjøre <i>Jeg Vet</i> og <i>Snakkemedbarn.no</i> kjent.</p> <p>Hdir har etablert møtepunkter med rådgivere med ansvar for vold og overgrep hos statsforvalterne for å utveksle informasjon og dele erfaringer, etter mønster fra samarbeidet med rus- og psykisk helse-rådgivere. Våren 2022 skal det blant annet drøftes hvordan embetene skal forstå ett av sine oppdrag i styringsdokumentene dette året: «Statsforvalteren bes om å veilede kommunene i hvordan de kan etablere rutiner for å sikre en helhetlig oppfølging av personer som har vært utsatt for vold og overgrep. Arbeidet bør gjøres i samarbeid med RVTS og bruker- og pårørendeorganisasjoner, og skal være igangsatt innen utgangen av 2022»</p>
3.	BFD	I forbindelse med struktur- og kvalitetsreformen i barnevernet, fremme en lovproposisjon der forventningene til kommunenes forebyggende arbeid klargjøres.	Ferdig	Saken er en vesentlig del av Prop 73 L som omhandler endringer i barnevernloven (barnevernreform). Ble behandlet i Stortinget våren 2017.
4.	KD	Tydeliggjøre rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver når det gjelder arbeidet mot omsorgssvikt, vold og overgrep.	Ferdig	Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft 1. august 2017. Rammeplanen er blitt tydeligere på barnehagens ansvar når det gjelder forebygging og avdekking av vold og overgrep mot barn. Under fagområdet Kropp, bevegelse, mat og helse er det tatt inn at barnehagen skal bidra til at barna utvikler et bevisst forhold til retten til å bestemme over egen kropp og respekt for andres grenser.
5.	BFD	Utredde endringer i krisesenterloven med sikte på å klargjøre kommunenes ansvar for å forebygge vold og overgrep.	Påbegynt	<p>Departementet er i gang med et å utrede lovendringer og vurdere tiltak for å styrke kvaliteten i krisesentertilbudet.</p> <p>En kunnskapsoversikt over krisesentertilbudet fra Nordlandsforskning/KUN (NF-rapport nr. 13/2019), som ble bestilt av Bufdir, viste at det er en positiv utvikling i tilbudet mht. systematikk og oppfølging av brukerne, men det er fortsatt mangler i krisesentertilbudet til menn og barn som kommer i følge med far, til personer med særlig problematikk knyttet til rus, psykiatri og funksjonsnedsettelse, og til den samiske befolkningen. Ifølge kunnskapsoversikten er krisesenterloven godt implementert ved krisesentrene, mens kommunene i mindre grad har engasjement og kunnskap om lovens forpliktelser. Det pekes også på at mange sentre ikke har tilstrekkelig ressurser til å gi et godt nok tilbud, særlig i den nordlige landsdelen. For å bidra til helhetlig innsats mot vold i kommunene, inkludert kunnskap om kommunenes plikter etter krisesenterloven, har dette vært tydelige føringer fra Bufdir i RVTSenes kompetansetiltak de senere årene. For blant annet å øke kommunenes kunnskap og bevissthet om forpliktelsene etter krisesenterloven generelt, og under pandemien, gjennomførte Bufdir våren 2021 dialogmøter med statsforvalter, kommuner, krisesentre og RVTS i hele landet. Kommunenes ansvar for krisesentertilbudet er også sentralt i RVTS-enes kompetansetiltak, og i veiledningsoppdraget til statsforvalter knyttet til krisesenterloven.</p>

Forkortelser:

ASD – Arbeid- og sosialdepartementet
 ATV – Alternativ til vold

AVdir - Arbeids- og velferdsdirektoratet

BFD - Barne- og familiedepartementet

Bufdir - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

FHI – Folkehelseinstituttet

Hdir – helsedirektoratet

HOD - Helse- og omsorgsdepartementet

IMDi - Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

JD - Justis- og beredskapsdepartementet

KD - Kunnskapsdepartementet

KMD – Kommunal- og moderniseringsdepartementet

NKVTS - Nasjonalt kunnskapssenter om vold og

traumatisk stress

POD – Politidirektoratet

RHF – Regionalt helseforetak

RVTS - Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk

stress og selvmordsforebygging

SANKS - Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus

UDI – Utlendingsdirektoratet

Udir – Utdanningsdirektoratet

NR.	ANSVAR	REGJERINGEN VIL	STATUS	RAPPORTERING (kan offentliggjøres)
6.	HOD	Tydeliggjøre i spesialisthelsetjenesteloven, helse- og omsorgstjenesteloven og tannhelsetjenesteloven ansvaret de regionale helseforetakene, kommunene og fylkeskommunene, herunder ledelsen, har for å bidra til at vold og seksuelle overgrep blir forebygget, avdekket og avverget ved ytelse av helse- og omsorgstjenester.	Ferdig	Nytt lovverk – jf. Prop.71 L (2016–2017) <i>Endringer i helselovgivningen</i> – tydeliggjør tjenestenes ansvar på systemnivå for å forebygge, avdekke og avverge vold og seksuelle overgrep, og legge til rette for at helse- og omsorgstjenesten blir i stand til å ivareta oppgaven. Endringene er gjort i helse- og omsorgstjenesteloven, spesialisthelsetjenesteloven og tannhelsetjenesteloven og trådte i kraft 1. januar 2018
7.	JD/Alle	Bidra til at kommuner utarbeider kommunale eller interkommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner.	Påbegynt - løpende	<p>NKVTS har på oppdrag fra JD utarbeidet en egen nettressurs/veileder om kommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner. RVTSene skal bistå kommunene i arbeidet med handlingsplaner. På oppdrag fra JD har NKVTS gjennomført et prosjekt om bruken av kommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner. Prosjektet har kartlagt hvilke kommuner som har handlingsplaner og hvor mange av landets innbyggere som bor i kommuner med handlingsplaner. I tillegg ble 72 ressurspersoner fra 24 kommuner intervjuet om bakgrunnen for at de hadde utarbeidet en handlingsplan, eller hvorfor de ikke hadde en slik plan for arbeidet mot vold. Sentrale temaer i rapporten er:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) hvordan kommunene ivaretar sine forpliktelser for å gi voldsutsatte og andre berørte de tjenestene de har behov for og krav på i henhold til lover og retningslinjer 2) hvordan handlingsplanen blir implementert og fulgt opp i planperioden 3) hvilken nytte handlingsplanen har for kommunens voldsarbeid 4) hvilken nytte kommunene har av Veileder, kommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner <p>Rapporten gir et kort sammendrag av de viktigste konvensjoner, lover og forskrifter som er styrende for det nasjonale og kommunale arbeidet mot vold i nære relasjoner. Det drøftes hva som er drivkraften i det voldsforbyggende arbeidet i kommunene. Statlige virkemidler og samfunnsmessige faktorer har gitt føringer for kommunene. Tjenesteapparatets kompetanse og kapasitet til å møte voldsutsattes og voldsutøveres behov for hjelp og støtte, påvirker også arbeidet med handlingsplanene. Rapporten (2019) kan lastes ned her.</p> <p>På bakgrunn av den omtalte rapporten har NKVTS fått i oppdrag å gjennomføre en full gjennomgang og revisjon av den webbaserte veilederen for utvikling av kommunale handlingsplaner. Den nye versjonen av veilederen ble ferdigstilt i mars 2022 og kan lastes ned her.</p> <p>Informasjon om hvor mange kommuner som har utarbeidet en handlingsplan mot vold i nære relasjoner kan hentes fra KOSTRA (KOMMUNE-STAT-RAPPORTERING) hos SSB. I 2016 ble det utviklet et eget KOSTRA-skjema for årlig innhenting av opplysninger om kommunenes oppfølging av Kriresenterloven. Det nye skjemaet inneholder blant annet spørsmål om kommunen har en gjeldende politisk vedtatt plan for arbeidet mot vold i nære relasjoner.</p> <p>Hdir og Bufdir har i tilskuddsbrev 2022 bedt RVTSene om å fortsatt bistå kommuner i å utvikle, implementere og videreutvikle lokale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner. Dette ses i sammenheng med RVTSenes ansvar for å bidra til lokalt og regionalt samarbeid og samordning av voldsarbeidet, og for å jobbe bredt og helhetlig med vold, overgrep og andre tilgrensede temaområder. Det er et systematisert og tett samarbeid med statsforvalterne om handlingsplanarbeidet. Som del av oppfølgingen av statsforvalters veiledning og tilsyn med kommunenes plikter etter kriresenterloven, har Bufdir i 2020 hatt dialogmøter med embetene for å styrke et helhetlig, voldsforebyggende arbeid og krisesentertilbud i kommunene. I 2021 har tema på dialogmøtene blant annet vært oppfølging av krisesentrene som kritisk samfunnsfunksjon under korona-pandemien. Arbeid med kommunenes handlingsplaner leder gjerne til videre samarbeid mellom kommuner og RVTS om kompetanseheving i tjenestene. RVTSene ser arbeidet med kommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner i sammenheng med andre relevante tiltak sentrene jobber med. Ivaretagelse av et livsløpsperspektiv i de kommunale planene står sentralt.</p>
8.	JD	Vurdere behovet for å utvide bestemmelsen om avvergingsplikt.	Ferdig	Avvergingsplikten i straffeloven § 196 er utvidet, se Prop. 66 L (2019–2020) <i>Endringer i straffeloven mv. (avvergingsplikt, utenomrettslig tvangsekteskap, diskrimineringsvern, skyting mot politiet mv.)</i> kapittel 3. Endringene ble vedtatt av Stortinget høsten 2020 og trådte i kraft 01.01.2021
9.	HOD	Sørge for at RVTSene i større grad bidrar til lokalt og regionalt samarbeid og samordning av voldsarbeidet.	Påbegynt - løpende	<p>RVTSene har de senere år fått forsterket oppdrag om samarbeid og samordning av voldsfeltet. I tillegg er RVTSene gitt i oppgave å videreføre arbeidet rettet mot kommunene om lokale planer og samarbeid mellom tjenester, se rapportering tiltak 7. RVTSene skal også bidra til at kommunene ivaretar sine plikter etter kriresenterloven, og at de har en helhetlig innsats mot vold i nære relasjoner.</p> <p>Å styrke lokalt og regionalt samarbeid og samordning er et grunnleggende prinsipp for all tjenestestøtte RVTSene gir. RVTSene tilbyr i stor grad kompetansehevingstiltak på tvers av sektorer, tjenester og faggrupper, med det formål å styrke samarbeidet og samordningen mellom tjenester. Nettverksdannelser og veiledning på tvers er også sentrale elementer i sentrenes bidrag. Arbeid med konsultasjonsteam er en annen måte RVTSene understøtter lokalt samarbeid og samordning på, se rapportering tiltak 10. Alle sentre søker et tett samarbeid med statsforvalterne i egen region. Det varierer hvordan RVTSene opplever at samarbeidet med statsforvalterne fungerer.</p> <p>RVTS Sør startet i 2020 opp et arbeid med i større grad å se ulike handlingsplaner i sammenheng, med mål om å løse flere oppgaver med felles aktivitet der dette vurderes som hensiktsmessig. Videreutviklingsarbeidet skjer i dialog med øvrige RVTS og berører blant annet senterets arbeid med regjeringens handlingsplan mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse, handlingsplan mot menneskehandel, handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme, samt senterets arbeid med flyktinghelse og tvungen migrasjon, tortur, selvmord, selvskading og vold i nære relasjoner. Årlig arrangerer RVTS Sør en «handlingsplanfestival» for kommuner i regionen, i samarbeid med statsforvalterne og andre kompetansesentre innen psykisk helse og rus.</p>

Forkortelser:

ASD – Arbeid- og sosialdepartementet
ATV – Alternativ til vold

AVdir - Arbeids- og velferdsdirektoratet

BFD - Barne- og familiedepartementet

Bufdir - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

FHI – Folkehelseinstituttet

Hdir – helsedirektoratet

HOD - Helse- og omsorgsdepartementet

IMDi - Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

JD - Justis- og beredskapsdepartementet

KD - Kunnskapsdepartementet

KMD – Kommunal- og moderniseringsdepartementet

NKVTS - Nasjonalt kunnskapssenter om vold og

traumatisk stress

POD – Politidirektoratet

RHF – Regionalt helseforetak

RVTS - Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk

stress og selvmordsforebygging

SANKS - Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus

UDI – Utlendingsdirektoratet

Udir – Utdanningsdirektoratet

NR.	ANSVAR	REGJERINGEN VIL	STATUS	RAPPORTERING (kan offentliggjøres)
10.	ALLE	Bidra til systematisk samarbeid mellom relevante tjenester, for eksempel konsultasjonsteam.	Påbegynt - løpende	<p>Ordningen med tverrfaglige konsultasjonsteam ble evaluert i 2018, på oppdrag fra Bufdir (<i>Hjelp til å avdekke vold og overgrep mot barn og unge. En evaluering av konsultasjonsteam</i>). Ifølge forskerne er det stor variasjon når det gjelder utbredelsen til slike team, organisering, målgruppe, antall og type saker, og informasjonsvirksomhet. Det ble påpekt at konsultasjonsteam spiller en viktig rolle med å støtte tjenesteytere i vanskelige drøftelser, men at det er behov for å avklare teamenes rolle, forankring og saksområde, samt RVTSenes rolle. I 2020 hadde Bufdir i oppdrag å bidra til å videreutvikle ordningen med tverrfaglige konsultasjonsteam. Oppdraget ble videreført i 2021 ved at Bufdir skal utarbeide nasjonale faglige råd for tverrfaglige konsultasjonsteam i samarbeid med relevante direktorater, og utrede en ordning med regionale team.</p> <p>Flere av RVTSene er involvert i regionalt arbeid med konsultasjonsteam. RVTS Vest er særlig involvert i konsultasjonsteam-virksomhet i egen region, og senteret har god erfaring med utvikling og implementering av konsultasjonsteam for barn. RVTS Vest har også mottatt flere henvendelser fra kommuner som ønsker bistand til å utvikle konsultasjonsteam for voksne. Senteret har utviklet en kombinasjonsmodell for å etablere konsultasjonsteam som kan dekke behov hos både voksne og barn, og samtidig implementere risikovurderingsverktøy fra TryggEst for å kvalitetssikre at tjenestene samordner og koordinerer seg best mulig ved bekymringer om vold og seksuelle overgrep. (For mer informasjon om TryggEst, se rapportering på tiltak 11).</p> <p>KD og flere departementer har gitt felles oppdrag til underliggende etater om å utarbeide forslag til rutiner for informasjon og varsling mellom offentlige etater i saker om negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. Retningslinjene inneholder informasjon om varsling mellom offentlige etater, se <i>Retningslinjer om etterlatte barn i utlandet, Retningslinjer for saker om personer over 18 år som står i fare for å bli utsatt for ufrivillige utenlandsopphold, eller som oppholder seg ufrivillig i utlandet</i> er publisert på Bufdirs nettsider. Retningslinjer for kommunal voksenopplæring «Informasjon og varsling mellom offentlige etater i saker om negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse».</p> <p>Det er etablert en kjernegruppestruktur i departementene for arbeidet med utsatte barn og unge. Formålet med kjernegrupper er å få til en god samordning ved utvikling og forvaltning av politikkområdet, både i utrednings-, beslutnings- og iverksettelsesfasen.</p>
11.	KUD	Prøve ut en modell for håndtering av vold og overgrep mot sårbare voksne TryggEst.	Påbegynt - løpende	<p>TryggEst skal bidra til å forhindre, avdekke og håndtere vold og overgrep mot voksne mennesker som i liten eller ingen grad er i stand til å beskytte seg selv. TryggEst skal gjøre kommunene som deltar, bedre i stand til å ta hånd om lovpålagte oppgaver på en systematisk måte og gi bedre vern for risikoutsatte voksne. Pilotering av TryggEst ble gjennomført i 10 kommuner i 2018-2020. Følgforskning har kartlagt hvordan kommunene har arbeidet mot vold mot målgruppene de to årene før piloteringen startet. Følgforskningen viser at omfanget av saker som meldes inn har økt kraftig i pilotkommunene som har implementert TryggEst-modellen i sitt arbeid med vold og overgrep mot risikoutsatte voksne. Dette tilsier at mørketallene i andre kommuner er høye, og at TryggEst bidrar til økt beskyttelse og et viktig vern mot overgrep for personer som har vansker med å beskytte seg selv og tale sin egen sak.</p> <p>Følgforskningen viser en seks- til åttedobling av avdekkede og håndterte voldssaker mot sårbare voksne, sammenlignet med hva kommunene avdekket og håndterte de to årene før TryggEst ble innført.</p> <p>I perioden 1. juli 2019 til 30. juni 2020 ble det mottatt 173 bekymringsmeldinger. Rapportering fra kommunene viser at 70 prosent av de utsatte er kvinner. I mange av sakene hadde den utsatte mer enn en sårbarhet, og psykisk vold er den vanligste typen vold eller overgrep. Det er generelt tjenesteytere som melder bekymring, og i de avsluttede sakene finner man at mistenkte/utøver ofte er i nær relasjon med den utsatte.</p> <p>Ny Analyse har gjennomført samfunnsøkonomiske beregninger knyttet til ulike varianter ved en eventuell utrulling av TryggEst-modellen. Lønnsomheten gjelder både på kommunalt og nasjonalt plan. På «ikke prissatte virkninger», vurderes TryggEst til å gi økt sosial tillit, økt trygghet og livskvalitet for de utsatte, og økt innflytelse over eget liv.</p> <p>Prosjektet videreføres etter pilotperioden, og i 2022 er det avsatt 10,2 mill. kroner til programmet, slik at flere kommuner kan ta det i bruk. Bufdir koordinerer arbeidet med TryggEst. I 2022 vil Bufdir legge særlig vekt på å rekruttere nye kommuner og å utvikle modell og verktøy videre. For å stimulere kommunene til å delta, opprettes det en tilskuddsordning hvor kommunene kan søke om midler til gjennomføring av tiltak for å heve kompetansen. Nye kommuner vil bli prioritert.</p>
12.	BFD / JD	Styrke samarbeidet mellom politi og barnevern.	Ferdig	<p>POD og Bufdir har utarbeidet <u>nasjonale retningslinjer for samhandling mellom politi og barnevern ved mistanke om vold og seksuelle overgrep i nære relasjoner</u>. Retningslinjene skal gi ansatte i politiet og de kommunale barneverntjenestene et verktøy som senker terskelen for kontakt og bedrer samhandling i slike saker. I tillegg til generelle avklaringer av blant annet ansvarsforhold, taushetsplikt og anmeldelser, inneholder retningslinjene føringer på at samarbeid mellom etatene må etableres på forhånd, at det utarbeides samhandlingsavtaler, og det avholdes samhandlingsmøter lokalt, med et fast etablert kontaktpunkt i politiet. Det legges vekt på at barnehusene også får en sentral rolle, i tillegg til at konsultasjonsteam og andre fagmiljø inkluderes i samarbeidet. Målsettingen er bedre rettsikkerhet for privatpersoner (barn og foreldre). Retningslinjene er ferdigstilt og implementeres i politiet og barnevernet.</p>
13.	BFD / HOD	Styrke samarbeidet mellom familieverntjenesten og helsestasjonene.	Påbegynt - løpende	<p>I et pilotprosjekt om systematisk samarbeid mellom familieverntjenesten og helsestasjoner (2014-2017) er ulike modeller for samarbeid prøvd ut i syv kommuner. Målet er å hjelpe familiene så tidlig som mulig i barnets liv. VID vitenskapelige høgskole har på oppdrag fra Bufdir evaluert pilotprosjektet. <u>Rapporten (2018) er tilgjengelig her</u> og de viktigste funnene er:</p> <ul style="list-style-type: none"> Helsestasjonene har en unik posisjon i hjelpeapparatet. De har kontakt med nær alle familier med spe- og småbarn. Dette gir mulighet for at familievernets spisskompetanse kan settes inn på et tidlig tidspunkt for foreldre som trenger det og som i liten grad ellers oppsøker familievernkontoret. Det blir lettere for tjenestene å samarbeide når de kjenner til hverandres samfunnsmandat, kunnskap, kompetanse og arbeidsoppgaver. Foreldrene i prosjektet gir uttrykk for at samtaler med familierapeutene har vært nyttige og gitt dem støtte og redskaper som har styrket parforholdet, som igjen bidrar til at barnet slipper å bli vitne til konflikt og i verste fall vold i nære relasjoner. Bufdir jobber med å gjøre erfaringene fra prosjektet kjent i tjenestene. I den nasjonale retningslinjen for helsestasjonen, som kom i 2017, fremgår det at helsestasjonen skal vurdere samarbeid med blant annet familievernkontor. <p>Samarbeidet mellom familieverntjenesten og helsestasjoner videreføres og spisskompetansemiljøet for foreldrestøtte har fått i oppdrag å spre erfaringene med prosjektet, og knytte samarbeidet med helsestasjonene opp mot samlivskurset <i>Godt samliv</i> i kommunene.</p>

Forkortelser:

ASD – Arbeid- og sosialdepartementet
 ATV – Alternativ til vold
 AVdir - Arbeids- og velferdsdirektoratet
 BFD - Barne- og familiedepartementet
 Bufdir - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
 FHI – Folkehelseinstituttet

Hdir – helsedirektoratet
 HOD - Helse- og omsorgsdepartementet
 IMDi - Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
 JD - Justis- og beredskapsdepartementet

KD - Kunnskapsdepartementet
 KMD – Kommunal- og moderniseringsdepartementet
 NKVTS - Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress

POD – Politidirektoratet
 RHF – Regionalt helseforetak
 RVTS - Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging

SANKS - Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus
 UDI – Utlendingsdirektoratet
 Udir – Utdanningsdirektoratet

NR.	ANSVAR	REGJERINGEN VIL	STATUS	RAPPORTERING (kan offentliggjøres)
14.	BFD	Klargjøre og forenkle bestemmelsen om opplysningsplikt til barnevernet.	Ferdig	Prop. 169 L (2016-2017) med forslag om å forenkle og klargjøre dagens regler om opplysningsplikt til barnevernstjenesten ble lagt fram 1. september 2017. Endringene trådte i kraft 1. juli 2018.
15.	KD	Vurdere hvordan temaer knyttet til vold kan inkluderes i 0–24-samarbeidet.	Ferdig	Temaet ble lagt inn i strategien for 0–24-samarbeidet i 2017 og ble fulgt opp i 2018 og i 2019. 0-24-samarbeidet i direktoratene skulle i utgangspunktet være ut 2020, men ble forlenget til april 2021 pga forsinkelser knyttet til covid-19-pandemien. Det jobbes også med bedre samordning av direktoratenes pedagogiske virkemidler, altså faglige støtte- og veiledningsressurser som har som formål å øke kompetansen i tjenestene, bidra til utvikling og nytenkning og gi bedre kvalitet i forvaltningen og tjenesteproduksjonen. Som en oppfølging av blant annet 0-24-samarbeidet har Stortinget vedtatt endringer i 14 velferdstjenestelover som omfatter blant annet å harmonisere og styrke reglene om samarbeid og individuell plan, å innføre en samordningsplikt for kommunen ved ytelse av velferdstjenester og å innføre en rett til barnekoordinator, jf. Prop. 100 L (2020-2021) <i>Endringer i velferdstjenestelovgivningen (samarbeid, samordning og barnekoordinator)</i> og Innst. 58 L (2020-2021). Formålet med endringene er å styrke oppfølgingen av utsatte barn og unge og deres familier gjennom økt samarbeid mellom velferdstjenestene. Endringene skal etter planen tre i kraft 1. august 2022.
16.	JD	Videreføre årlig tiltakspakke for å forebygge vold i nære relasjoner.	Påbegynt - løpende	Det er avsatt til sammen 7 mill. kroner årlig til gjennomføring av forebyggende tiltak mot vold i nære relasjoner. 1,3 mill. kroner av dette beløpet avsettes årlig til Sekretariatet for konfliktrådene (SfK) til arbeidet med vold i nære relasjoner. Fra 2022 er rundt 1,7 millioner kroner overført til BFD til drift av vold- og overgrepslinjen (VO-linjen).
17.	HOD	Utarbeide indikatorer for vold og overgrep slik at kommunene kan følge med på utviklingen og iverksette forebyggende tiltak.	Påbegynt - løpende	På oppdrag fra HOD har FHI gjennomført en vurdering av tilgjengelige datakilder med tanke på mulige indikatorer for vold og overgrep. Folkehelseinstituttet publiserte i september 2019 kommune- og fylkestall for anmeldte tilfeller av vold og mishandling i Kommunehelse statistikkbank . Indikatoren ble i 2020 lagt inn i folkehelseprofilene.
18.	HOD	Avklare hvordan Folkehelseinstituttet kan ivareta temaet vold og overgrep.	Ferdig	FHI har siden 2019 inkludert et eget kapittel om vold og overgrep i Folkehelse rapporten.
19.	HOD	Tydeliggjøre RVTSenes ansvar for å bistå kommunal sektor i å forebygge vold og overgrep.	Påbegynt - løpende	RVTSene skal i henhold til sitt samfunnsoppdrag og tilskuddsbrev fra Hdir bistå kommunal sektor, spesialisthelsetjenesten, barnevernet og andre som inngår i målgruppen med å forebygge, avdekke og avverge vold og overgrep. Hdir har tydeliggjort overfor både RVTSene, statsforvalterne og kommuner, endringene i helselovgivningen når det gjelder kommunenes ansvar, og hvordan dette skal forstås. RVTSenes arbeid ses i sammenheng med NKVTS sitt arbeid for å identifisere virkningsfulle forebyggende tiltak i arbeid mot vold i nære relasjoner. Forebygging, avdekking og avverging av vold og overgrep inngår som en naturlig del i en rekke kompetansehevingsprogrammer og -tiltak i regi av RVTSene. Sentrenes arbeid for økt kompetanse og samhandling om, og bedre behandlingstilbud til, personer med skadelig seksuell atferd inngår som viktige bidrag i denne sammenheng. I tillegg til videreføring av nasjonalt og regionalt nettverksarbeid ble blant annet e-læringsverktøyet seksuellatferd.no , om bekymringsfull og skadelig seksuell atferd hos barn og unge, utviklet i 2020. RVTS planlegger en videreutvikling av nettressursen i 2022. Sentrene fortsatte også arbeidet med implementering av AIM - et empirisk- og kunnskapsbasert verktøy for utredning, risikovurdering og behandling av barn og unge som er sterkt mistenkt for eller har utøvd problematisk eller skadelig seksuell atferd. AIM-verktøyene er de mest tilgjengelige og kunnskapsbaserte verktøy man i dag har for å understøtte utvikling av felles tverrfaglig forståelse og oppfølging av barn og unge samt deres pårørende. Se også rapporteringen om arbeidet med kommunale handlingsplaner mot vold, tiltak 7.
20.	HOD	Sikre at jordmødre ved alle fødeavdelinger informerer foreldre om risikoen ved å riste et spedbarn.	Påbegynt	Helsepersonell i svangerskaps-, fødsels- og barselomsorgen informerer om god tilknytning mellom spedbarn og foreldre og hvilke farer det er ved å riste et spedbarn. I disse samtaler kan helsepersonell i svangerskaps-, fødsels- og barselomsorgen og i helsestasjons- og skolehelsetjenesten fortelle om farene med å riste et spedbarn eller hva annen hardhendt behandling kan føre til av skader. Målet er å gjøre foreldre oppmerksomme på hva de kan gjøre dersom de føler de mister kontroll eller blir så fortvilet at du er redd for å skade barnet. Retningslinje for helsestasjons- og skolehelsetjenesten anbefaler at helsesykepleier skal bidra til å avverge og avdekke vold, overgrep og omsorgssvikt. Det er egen omtale av risting av spedbarn og at foreldrene bør få informasjon av helsesykepleier på første hjemmebesøk. Hdir og Bufdir samarbeider om informasjon. Aktuelle nettsteder er: <ul style="list-style-type: none"> • Tidlig innsats • Foreldrehverdag (Bufdir) • Vanskelige følelser når du har barn. Zanzu (Hdir) • Mamma Mia (Finansiert av Helsedirektoratet, en forskningsbasert og gratis app som kan fremme helse og trivsel for mor, barn og partner under graviditeten og etter fødselen). Organisasjonen Stine Sofies Stiftelse har utarbeidet et program for foreldre for å bidra til en god start på det nye livet, med støtte og verktøy for å håndtere det som er krevende. Tiltaket videreføres i justert versjon i Frihet fra vold. Handlingsplan for å forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner 2021–2024 : «Sørge for at vordende og nybakte foreldre får informasjon om faren ved å riste spedbarn».
21.	HOD	Revidere forskrift om helsestasjons- og skolehelsetjeneste med tydeliggjøring av ansvar for å forebygge, avdekke og avverge vold og overgrep.	Ferdig	Revidert forskrift om helsestasjon og skolehelsetjeneste trådte i kraft 1. november 2018. Vold og overgrep er både tatt inn i forskriftens formålsbestemmelse og i bestemmelsen om tjenestenes innhold.

Forkortelser:

ASD – Arbeid- og sosialdepartementet
ATV – Alternativ til vold
AVdir - Arbeids- og velferdsdirektoratet
BFD - Barne- og familiedepartementet
Bufdir - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
FHI – Folkehelseinstituttet

Hdir – helsedirektoratet
HOD - Helse- og omsorgsdepartementet
IMDi - Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
JD - Justis- og beredskapsdepartementet

KD - Kunnskapsdepartementet
KMD – Kommunal- og moderniseringsdepartementet
NKVTS - Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress

POD – Politidirektoratet
RHF – Regionalt helseforetak
RVTS - Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging

SANKS - Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus
UDI – Utlendingsdirektoratet
Udir – Utdanningsdirektoratet

NR.	ANSVAR	REGJERINGEN VIL	STATUS	RAPPORTERING (kan offentliggjøres)
22.	HOD	Styrke satsingen på helsestasjon- og skolehelsetjeneste.	Påbegynt - løpende	I budsjettet for 2021 ble det bevilget til sammen drøyt 1,3 mrd. kroner til helsestasjons- og skolehelsetjenesten gjennom rammetilskudd til kommunene og tilskuddsordningen til styrking og utvikling av helsestasjons- og skolehelsetjenesten. Målet med tilskuddsordningen er å styrke og utvikle kommunens helsestasjons- og skolehelsetjeneste. 60 mill. kroner av tilskuddet er øremerket jordmorårsverk i tjenesten. Tilskuddet er fra og med 2021 omgjort til et rent lønnsstilskudd til lege, jordmor, helsesykepleier, fysioterapeut, psykolog og administrativt støttepersonell. Vedtak om tilskudd gjøres for tre år av gangen, med forbehold om Stortingets fremtidige bevilgning. Det fremgår av rapporteringen fra kommunene at flere jobber systematisk for å styrke det tverrfaglige samarbeidet, med særlig vekt på tidlig identifisering av risiko og tilbud om oppfølging til familier i risiko. Data fra helsestasjons- og skolehelsetjenesten skal inkluderes i Kommunalt pasient- og brukerregister (KPR).
23.	BFD	Utvikle en nasjonal strategi for foreldrestøttende tiltak.	Ferdig	<u>Trygge foreldre – trygge barn. Regjeringens strategi for foreldrestøtte</u> (2018-2021) ble lagt frem i juni 2018 Det overordnede målet med strategien er å bidra til at foreldre blir gode omsorgspersoner for sine barn. Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet koordinerte arbeidet med strategien som helhet, og har utarbeidet en oversikt over status på arbeidet med enkelttiltak .
24.	BFD	Styrke tilskudd til kommuner til foreldrestøttende tiltak.	Ferdig	Tilskuddsordningen til foreldrestøttende tiltak er styrket med 7 mill. kroner både i 2017 og 2018 (saldert budsjett). I tillegg kom det 3 mill. kroner i revidert i 2017. I budsjettet for 2019 ble tilskuddsordningen styrket med ytterligere 20 mill. kroner. I 2019 var det totalt satt av 52,3 mill. kroner til ordningen. I 2020 og 2021 var tilskuddsordningen på om lag 35 mill. kroner. 17,4 mill. kroner ble omprioritert til samlivskurs for førstegangsforeldre i 2020.
25.	BFD / HOD	Utvide programmet Nurse Family Partnership dersom evalueringen viser gode resultater.	Ferdig	<i>Nurse Family Partnership</i> i Norge kalt <i>Familie for første gang</i> (NFP) har blitt prøvd ut i Oslo og Rogaland. Fase 2 av programmet: pilotering og følgeevaluering ble ferdigstilt i 2020. Følgeevalueringen gjennomført av Arbeidsforskningsinstituttet kunne vise til meget gode resultater. For 2021 fikk Bufdir derfor i oppdrag å planlegge for en utvidelse av programmet i samråd med BFD og forberede en effektevaluering av programmet, jf. Prop. 1 S (2020-2021). Utvidelse og effektevaluering inngår som hovedelementene av programmets fase 3 og det er for 2021 bevilget 43,3 mill. kroner i tillegg til grunnfinansieringen på 18 mill. kroner. Etter at fase 2 av utprøvingen er ferdigstilt er direktoratet nå i gang med fase 3 som løper fra 2021-2027 og som omfatter en utvidelse av programmet til 3 nye geografiske utprøvningsområder i tillegg til styrking og utvidelse av de to eksisterende utprøvningsområdene. Fase 3 innebærer også en effektevaluering av programmet som starter i 2022 og planlegges ferdigstilt i 2027. Områdene som inngår i programmet per mars 2022 er 29 utvalgte kommuner i Trøndelag, Vestlandet, Agder, Rogaland og 5 bydeler i Oslo.
26.	BFD	Utrede en lovfesting av familieverntjenestens forebyggende arbeid.	Ferdig	Bufdir har levert rapporten (2017): Forebygging i familievernet. Samhandling og tilgjengelighet i møte med brukere, og kommunale og regionale tjenester . Lovfesting av familieverntjenestens forebyggende arbeid ble utredet i NOU 2019: 20 En styrket familietjeneste – En gjennomgang av familieverntjenesten.
27.	BFD	Revidere Veileder for utarbeidelse av plan for krisehåndtering. Mistanke om ansattes seksuelle overgrep mot barn.	Ferdig	Bufdir publiserte i februar 2021 veilederen <i>Hvordan håndtere bekymring for at ansatte har utsatt barn for vold eller seksuelle overgrep – veileder for utarbeidelse av plan</i> . Veilederen er et samarbeid mellom Bufdir og Udir. I revideringsarbeidet har det vært innhentet innspill og synspunkter fra en referansegruppe bestående av aktører fra både offentlig og privat sektor innen skole, barnehage, barnevern, statlige ungdomsinstitusjoner og foreldreutvalgene for henholdsvis grunnskole og barnehager. Videre har Brukerrådet i Bufdir kommet med innspill til hva veilederen bør inneholde og hva som er viktig sett fra brukerperspektivet. Bufdir og Udir vil fremover implementere veilederen innenfor sine respektive fagområder.
28.	BFD	Utvikle digitalt informasjonsmateriell om vold og overgrep til bruk i barnehage og skole.	Ferdig	<i>Jeg Vet</i> er en digital læringsressurs alderstilpasset, kunnskapsbasert og universelt utformet opplæring om vold, overgrep og mobbing i barnehage og skole. Læringsressursen ble lansert i april 2018 og er åpent tilgjengelig for alle landets barnehager, grunnskoler og videregående skoler gjennom Salaby-plattformen (Gyldendal Forlag). <i>Jeg Vet</i> skal gi barn og unge alderstilpasset og kvalitetssikret kunnskap om hva vold, mobbing og seksuelle overgrep er, hvilke rettigheter de har, og hvor de kan få hjelp og støtte. <i>Jeg Vet</i> inneholder også støttmateriell for lærere, eksempelvis veiledninger som synliggjør forankring i rammeplan og læreplanmål, materiell for informasjon til foresatte og informasjon om hva du gjør dersom du er bekymret for et barn. Ressursen er utviklet i samarbeid med fageksperter på områdene mobbing, vold og overgrep, og i samråd med Udir og Hdir. <i>Jeg Vet</i> revideres og videreutvikles i 2021-2022. Det utvikles nye filmer og læringsopplegg, og ny digital og grafisk utforming. Alderstilpasset informasjon om barnevernet og barrierer for å fortelle om vold integreres i ny utgave av <i>Jeg Vet</i> . Revisjonen bygger på innspill fra barn, lærere og barnehagelærere og nytt læreplanverk, og gjøres i samarbeid med Redd Barna og Salaby. <i>Jeg Vet</i> er en relevant støtteressurs for opplæring i det tverrfaglige temaet Folkehelse og livsmestring i nytt læreplanverk. Implementering av <i>Jeg Vet</i> som læringsressurs i barnehage og skole støtter opp om arbeidet med implementering av nasjonal faglig retningslinje for tidlig oppdagelse, barnevernreformen og arbeidet med trygt og inkluderende læringsmiljø i skole/barnehage. Innhold i <i>Jeg Vet</i> for barnehager og 1. til 4.trinn er oversatt til nordsamisk og revidert utgave av <i>Jeg Vet</i> skal de neste årene oversettes til alle tre samiske språk. Det er utarbeidet en plan for implementering av <i>Jeg Vet</i> og Bufdir vil fortsette arbeidet med å implementere læringsressursen i utdanningssektoren. Implementeringsarbeidet har blitt påvirket av koronapandemien. <i>Jeg Vet</i> er en læringsressurs som skal brukes til opplæring i grupper i barnehage, og undervisning i et samlet klasserom. Smitteverntiltak og nedstengning av barnehager og skoler i 2020 og 2021 har gjort det utfordrende å jobbe med implementering. Statsforvalterne har fått i oppdrag å bidra til implementering av <i>Jeg Vet</i> i sine regioner. De regionale ressursentrene om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) mottar tilskudd for å bistå i å gjøre <i>Jeg Vet</i> kjent i kommunene på oppdrag fra Bufdir. I 2019 ble det igangsatt et forskningsprosjekt som skal innhente erfaringer barn, elever og lærere har med bruk av <i>Jeg Vet</i> , og vurdere i hvilken grad læringsressursen gir økt kunnskap om vold, mobbing og seksuelle overgrep. Forskningsprosjektet gjennomføres av FAFO, på oppdrag fra Bufdir. Våren 2022 publiserer FAFO en delrapport om implementering av læringsressursen. Prosjektet vil ferdigstilles i desember 2022, med mulighet for videreføring.
29.	KD	Styrke innsatsen mot mobbing og digitale krenkelser.	Påbegynt - løpende	Tall fra Elevundersøkelsen i 2020 viste at 4,5 prosent av elevene svarer at de blir mobbet av andre elever på skolen to til tre ganger i måneden eller oftere. Av disse svarer 25,1 prosent at de opplevde fysisk mobbing.

Forkortelser:

ASD – Arbeid- og sosialdepartementet
ATV – Alternativ til vold

AVdir - Arbeids- og velferdsdirektoratet

BFD - Barne- og familiedepartementet

Bufdir - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

FHI – Folkehelseinstituttet

Hdir – helsedirektoratet

HOD - Helse- og omsorgsdepartementet

IMDi - Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

JD - Justis- og beredskapsdepartementet

KD - Kunnskapsdepartementet

KMD – Kommunal- og moderniseringsdepartementet

NKVTS - Nasjonalt kunnskapssenter om vold og

traumatisk stress

POD – Politidirektoratet

RHF – Regionalt helseforetak

RVTS - Regionalt ressursenter om vold, traumatisk

stress og selvmordsforebygging

SANKS - Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus

UDI – Utlendingsdirektoratet

Udir – Utdanningsdirektoratet

NR.	ANSVAR	REGJERINGEN VIL	STATUS	RAPPORTERING (kan offentliggjøres)
				<p>Innsatsen mot mobbing og for et trygt og godt barnehage- og skolemiljø er styrket de siste årene. De tre viktigste tiltakene mot mobbing er:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Regelverket om skolemiljø som trådte i kraft 01. august 2017. - En omfattende kompetansepakke som skal styrke de ansattes arbeid med et trygt og godt barnehage- og skolemiljø. - Ordningen med mobbeombud i alle fylker for barn i barnehage og elever i skolen. Ordningen er evaluert (<i>Evaluering av ordning med fylkesvise mobbeombud for barnehage og grunnskole. Utvidelse til landsdekkende ordning 2018–2020.</i>) <p>I tillegg har det kommet endringer i barnehageloven f.o.m. 1. januar 2021, kapittel 8 § 42 Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, også kalt aktivitetsplikten.</p> <p>Evalueringen av regelverket om skolemiljø ble lagt frem i 2019 og viste at reglene i stor grad fungerer etter hensikten, men at det var utfordringer med blant annet praktiseringen av regelverket. Det var også utfordringer når det gjelder dokumentasjonskrav i skolene og lang saksbehandlingstid hos statsforvalteren. KD har fulgt opp deler av anbefalingene fra evalueringen gjennom endringer i rundskrivet om skolemiljø (Udir-3-2017). Øvrige anbefalinger vurderes nærmere i departementets arbeid med ny opplæringslov.</p> <p>Nettstedene nullmobbing.no og snakkommobbing.no gir god informasjon til dem som opplever mobbing.</p> <p>Ordningen med fylkesvise mobbeombud for barnehage og skoler ble evaluert av NOVA i 2020. Evalueringen finner at barn og foreldre i økende grad får hjelp og blir involvert i saker som gjelder det psykososiale miljøet, og at ordningen på denne måten bidrar til at flere barn og elever har et trygt og godt barnehage- og skolemiljø. Det er besluttet å videreføre ordningen, men det nasjonale mandatet og organisering av ordningen skal gjennomgås på nytt.</p> <p>Udir publiserte i september 2018 en nasjonal veileder om bruk av beredskapsteam for å løse vanskelige mobbesaker. Et beredskapsteam mot mobbing er et kommunalt tverrfaglig team som skal bistå offentlige og private barnehager og skoler i deres arbeid med komplekse og alvorlige mobbesaker som involverer barn og elever. Teamet skal ikke overta sakene fra barnehagene og skolene. Teamet skal bistå barnehager og skoler i situasjoner der</p> <ul style="list-style-type: none"> - barn, elever og foreldre opplever at de ikke får den hjelp og støtte de trenger eller har rett til av barnehagen eller skolen sin - barn, elever, foreldre, barnehager og skoler opplever at løsningen på utfordringer med barnehage- og skolemiljø ligger utenfor barnehagens eller skolens myndighet <p>Beredskapsteamets arbeid skal sees i sammenheng med aktivitetsplikten og skal ikke erstatte det forebyggende arbeidet og barnehagens og skolens arbeid for å fremme et trygt og godt barnehage- og skolemiljø.</p> <p>I statsbudsjettet for 2019 ble styrkingen fra RNB 2018 på 17 mill. kroner til håndhevingsordningen for mobbesaker opprettholdt, i tillegg ble det bevilget 2,5 mill. kroner til Forandringsfabrikken og 2 mill. kroner til Barnevaktens nettvettprogram. Den totale bevilgningen i 2019 til arbeidet for et godt barnehage- og skolemiljø og mot mobbing og trakassering ble dermed på om lag 115 mill. kroner. I budsjettet for 2020 ble midlene til arbeidet mot mobbing og for et godt og inkluderende skolemiljø videreført. I statsbudsjettet for 2021 ble det bevilget om lag 110 mill. kroner til arbeidet mot mobbing og for et godt og inkluderende læringsmiljø. I tillegg ble den desentraliserte kompetansemodellen for grunnopplæringen styrket, blant annet for å følge opp arbeidet med et godt læringsmiljø. For nærmere omtale, se Prop. 1 S for 2021 for Kunnskapsdepartementet.</p> <p>I desember 2018 ble det etablert en gruppe av kommuner og fylkeskommuner som skulle ta et lederansvar i arbeidet med å forebygge og håndtere utagerende oppførsel og vold i skolen. For å bistå kommunene ble det nedsatt en nasjonal referansegruppe. Oppgavene til lederkommunene er å finne frem til tiltak for å redusere vold og utagerende adferd i skolen og spre god praksis til resten av landet. Følgende kommuner deltar: Oslo kommune, Drammen kommune, Trondheim kommune, Kvam Kommune og Viken fylkeskommune. Planen var opprinnelig at arbeidet skulle vare ut 2020, men det er blitt forlenget ut 2022 på grunn av pandemien.</p>
30.	JD	Gjennomføre dialoggrupper mot vold i asylmottak.	Ferdig	Det er avsatt midler til dette tiltaket i 2018, 2019 og 2020. Formålet er å bidra til å redusere vold i og utenfor mottak og retter seg mot vanlige beboere, ikke personer med kjent voldsproblem. ATV som har utviklet konseptet for UDI, står for den faglige opplæringen og veiledningen av gruppeledere i mottak.
31.	JD	Gjennomføre opplæring for beboere i mottak om temaene vold i nære relasjoner, vold og overgrep mot barn og unge, og seksuell helse.	Ferdig	Asylsøkere i mottak får opplæring i temaene vold i nære relasjoner, vold og overgrep mot barn, og seksuell helse som en del av 50 timers kultur og samfunnsopplæring. Opplæringen gis av kommunene som får refundert utgiftene etter faste satser.
32.	JD	Styrke den barnefaglige kompetansen i mottak.	Ferdig	Det er bevilget midler til dette tiltaket i 2018 og 2019.
33.	ALLE	Sørge for informasjon om nettrelaterte overgrep, samt opprette nettressurs med egne webkurs for foreldre, barn og profesjonelle aktører.	Påbegynt - løpende	<p>Den digitale læringsressursen <i>Jeg Vet</i> skal gi barn og unge alderstilpasset og kvalitetssikret kunnskap om hva vold, mobbing og seksuelle overgrep er, hvilke rettigheter de har, og hvor de kan få hjelp. Læringsressursen inkluderer flere moduler om barn og unges digitale hverdag, som kan benyttes for ulike alderstrinn. Eksempler på temaer er nettrett, seksuelle overgrep og vold på nett, digital mobbing, når noen ber om seksuelle bilder og når bilder spres. <i>Jeg Vet</i> inneholder også støttmateriell for lærere, f.eks. veiledninger som synliggjør forankring i rammeplan og læreplanmål, materiell for informasjon til foresatte og informasjon om hva du gjør dersom du er bekymret for et barn. <i>Jeg Vet</i> er en relevant støtteressurs for opplæring i det tverrfaglige temaet Folkehelse og livsmestring i nytt læreplanverk. Implementering av <i>Jeg Vet</i> som læringsressurs i barnehage og skole støtter opp om arbeidet med implementering av nasjonal faglig retningslinje for tidlig oppdagelse, barnevernreformen og arbeidet med trygt og inkluderende læringsmiljø i skole/barnehage. <i>Jeg Vet</i> er åpent tilgjengelig for alle landets barnehager, grunnskoler og videregående skoler gjennom Salaby-plattformen.</p> <p>Foreldreveiledningsplattformen «Foreldrehverdag.no» som er utviklet av Bufdir omfatter temaside om barn, sosiale medier og skjermbruk som skal hjelpe foreldre å håndtere utfordringer med barns digitale hverdag.</p>

Forkortelser:

ASD – Arbeid- og sosialdepartementet
ATV – Alternativ til vold

AVdir - Arbeids- og velferdsdirektoratet

BFD - Barne- og familiedepartementet

Bufdir - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

FHI – Folkehelseinstituttet

Hdir – helsedirektoratet

HOD - Helse- og omsorgsdepartementet

IMDi - Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

JD - Justis- og beredskapsdepartementet

KD - Kunnskapsdepartementet

KMD – Kommunal- og moderniseringsdepartementet

NKVTS - Nasjonalt kunnskapssenter om vold og

traumatisk stress

POD – Politidirektoratet

RHF – Regionalt helseforetak

RVTS - Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk

stress og selvmordsforebygging

SANKS - Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus

UDI – Utlendingsdirektoratet

Udir – Utdanningsdirektoratet

NR.	ANSVAR	REGJERINGEN VIL	STATUS	RAPPORTERING (kan offentliggjøres)
				<p>BFD gir et øremerket tilskudd til organisasjonen Barnevakten. Barnevakten tilbyr skreddersydde opplegg for både elever og foreldre om barns digitale hverdag. Barnevakten besøker årlig over 350 skoler og møter om lag 50 000 elever og foreldre i barne- og ungdomsskoler i Norge.</p> <p>Ung.no er det offentlige informasjonskanal for ungdom. Temasidene <u>nettvett</u> og <u>sosiale medier</u>, og <u>seksuelle overgrep</u> inneholder mye informasjon om nettrelaterte overgrep. I 2018 gjennomførte ung.no en runde av kampanjekonseptet #Ikkegreit med midler fra JD. Kampanjen omhandlet nettrelaterte overgrep mot ungdom. I 2020 ble artiklene fra kampanjen blitt oppdatert og fornyet, og våren 2021 har alle artikler om nettvett blitt gjennomgått og oppdatert. Temaene ble også frontet og delt på sosiale medier gjennom 2021. Ung.no mottar mange spørsmål om temaene til spørretjenesten. Disse besvares av fagpersoner, og blir liggende tilgjengelig og søkbare. Det er etablert et godt samarbeid med Kripas om oppfølging av spørsmål der Ung.no får avvergelsesplikt.</p> <p>Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020 trådte i kraft høsten 2020 for trinnene 1-9 i grunnskolen og trinn 1 i videregående opplæring. De øvrige trinnene vil følge i 2021 og 2022. Læreplanverket omfatter det tverrfaglige temaet «Folkehelse og livsmestring» hvor temaer som mediebruk, seksualitet, mellommenneskelige relasjoner og å kunne sette grenser og respektere andres grenser inngår. De nye læreplanene omfatter kompetansemål på voldsfeltet, for eksempel følgende kompetansemål i samfunnsfag etter 4. trinn: Eleven skal kunne samtale om grenser knyttet til kropp, hva vold og seksuelle overgrep er, og hvor man kan få hjelp dersom man blir utsatt for vold og seksuelle overgrep. Barnehageeiere og skoleeiere har ansvar for at medarbeiderne har den nødvendige kompetansen for å gjøre gode vurderinger om bruk av digitale verktøy og gi barna opplæring i digitale ferdigheter, slik det er fastsatt i rammeplan for barnehagen og skolens læreplaner. Udir har utarbeidet en veileder med tydelige tilrådninger om forebygging, skjerming og håndtering av tilgang til alvorlig skadelig innhold gjennom digitale enheter som blir brukt i pedagogisk arbeid for barn i barnehage og elever på 1.-4. trinn. Veilederen gir også råd om egnede tiltak i situasjoner der et barn har vært utsatt for alvorlig skadelig innhold.</p> <p>Nettrelaterte overgrep er omtalt på dinutvei.no, en nettside som driftes av NKVTS. NKVTS' veileder for helse- og omsorgstjenestens arbeid med vold i nære relasjoner fra 2018 omtaler også nettovergrep/digital vold.</p> <p>Politiet lanserte i 2019 undervisningsopplegget «Delbart?» for ungdomsskoleelever for å forebygge deling av seksualiserte bilder. Undervisningsopplegget ble utviklet fordi dagens ungdom bruker mye tid på mobilen og bruker applikasjoner som legger til rette for bilder, video og deling. I 2020 ble «Delbart?» videreutviklet til bruk overfor yngre barn og skal også kunne benyttes av lærere, helsepersonell, miljøarbeidere, mv. Informasjon til publikum finnes på politiet.no/delbart sammen med en veileder og en film. Filmen er også tilgjengelig på Youtube med tittelen «Delbart undervisning».</p> <p>Politidirektoratet har inngått et tettere samarbeid med KS og Utdanningsdirektoratet angående informasjon til barn og unge, og bruk av PCer i skolen. I 2020 var Kripas tilstede på den digitale E-kommunekonferanse og informerte om «Delbart?» samt de forbyggende rådene og tiltakene som er utarbeidet for å bidra til tryggere undervisning og læring. Kampanjen «Ikke alle hemmeligheter skal holdes» retter seg mot barn, slik at barn skal tørre og si ifra om overgrep.</p> <p>Politiets nettpatroljer veileder om trygg og god nettbuch og bidrar til et synlig politi som er tilgjengelig for folk på internett. Nettpatroljene lager også informasjonsmaterieell som deles og sikrer tydelig lavterskeltilbud for (spesielt) barn og unge til å komme i kontakt med politiet. Gjennom 2021 og 2022 har nettpatroljene gjennomført flere digitale foreldremøter med fokus på både overgrep på nett, men også på vold i nære relasjoner generelt.</p> <p>Politidirektøren og sjef for Kripas har forpliktet seg til videre forebyggende arbeid på feltet «trygg digital hverdag for barn og unge», etter Barneombudets høynivåmøte februar 2020. Kripas har utarbeidet forebyggende råd og tiltak som kan bidra til tryggere undervisning og læring på nett for lærere og elever. Dette er sendt politidistriktene og vil bli videreført til skoleeiere gjennom politirådene. Informasjonen er også lagt ut på politiets nettsider.</p> <p>Kripas har i løpet av 2021 etablert en fast, ukentlig patruljerende virksomhet på internett med forebyggende formål. Det er investert i en gaming-rigg som gjør at man kan ha tilstedeværelse på gaming- og streamingplattformer for å nå barn og unge. Det er også investert i studioutstyr for å gjennomføre eksempelvis foreldremøter på Facebook. Kripas har utviklet et konsept for aktiv patruljering på nett som skal innføres i alle politidistrikt. Sør-Vest politidistrikt var pilot og innføringen ble gjennomført som planlagt i T3 med opplæring og innføring hos hhv. Kripas og Sør-Vest politidistrikt.</p>
34.	KD	Gjøre barnehagene og skolene bedre i stand til å informere barn og foreldre om nettvett og hvordan å avverge internettrelaterte overgrep.	Påbegynt - løpende	<p>Den såkalte fagfornyelsen, læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020, trådte i kraft høsten 2020 for 1.-9. trinn i grunnskolen og 1. trinn i videregående opplæring. 10. trinn i grunnskolen og 2. trinn i videregående opplæring fulgte etter høsten 2021, og 3. trinn i videregående opplæring følger etter høsten 2022. De nye læreplanene omfatter kompetansemål både på voldsfeltet og når det gjelder digital dømmekraft. Skoleeier har ansvar for at de ansatte har nødvendig kompetanse til å undervise om dette. Dubestemmer.no har en nettressurs om personvern, nettvett og digital dømmekraft for bruk i skolen, denne formidler blant annet kunnskap om uønskete hendelser og krenkelsers på nett. Utdanningsdirektoratet har etablert flere kompetansepakker om digital samhandling, digitale ferdigheter og profesjonsfaglig digital kompetanse for lærere.</p> <p>Jf. også arbeidet med den digitale ressursen Jeg Vet, jf. omtale under tiltak 28 og 33.</p> <p>I august 2021 ble Forebygging og bekjempelse av internettrelaterte overgrep mot barn. Nasjonal strategi for samordnet innsats (2021-2025) lagt fram. Denne strategien har relevans for barnehager og skoler.</p>
35.	BFD	Styrke tematikken om internettrelaterte overgrep i foreldrestøttende tiltak.	Ferdig	Regjeringen fremmet en strategi for foreldrestøtte i juni 2018. Tematikken internettrelaterte overgrep inngår blant tiltakene.
36.	BFD	Utredde hvordan krav til politiattest kan omfatte yrkesgrupper som er i	Ferdig	BFD har innhentet vurdering fra Bufdir om behovet for politiattest for yrkesgrupper som er i kontakt med barn, men som ikke faller inn under særlovgivningen. En interdepartemental arbeidsgruppe har deretter vurdert behovet for å foreslå nye hjemler samt endringer i eksisterende hjemler til å kreve politiattest. Arbeidsgruppens rapport har vært på høring. BFD arbeider med den videre oppfølgingen av saken i samråd med berørte departementer.

Forkortelser:

ASD – Arbeid- og sosialdepartementet
ATV – Alternativ til vold

AVdir - Arbeids- og velferdsdirektoratet

BFD - Barne- og familiedepartementet

Bufdir - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

FHI – Folkehelseinstituttet

Hdir – helsedirektoratet

HOD - Helse- og omsorgsdepartementet

IMDi - Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

JD - Justis- og beredskapsdepartementet

KD - Kunnskapsdepartementet

KMD – Kommunal- og moderniseringsdepartementet

NKVTS - Nasjonalt kunnskapssenter om vold og

traumatisk stress

POD – Politidirektoratet

RHF – Regionalt helseforetak

RVTS - Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk

stress og selvmordsforebygging

SANKS - Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus

UDI – Utlendingsdirektoratet

Udir – Utdanningsdirektoratet

NR.	ANSVAR	REGJERINGEN VIL	STATUS	RAPPORTERING (kan offentliggjøres)
		kontakt med barn, men som ikke faller inn under særlovgivningen.		
37.	BFD/ALLE	Utvikle en felles nasjonal kompetansestrategi om vold og overgrep.	Påbegynt	<p>Bufdir fikk i 2018 i oppdrag å gjøre en innledende kartlegging som skal danne grunnlag for selve strategien. Hdir, Arbeids- og velferdsdirektoratet, UDI, Udir, POD, Kompetanse Norge og IMDi deltok i arbeidet, sammen med Bufdir. I tillegg ble kompetansesentre og kommuner involvert.</p> <p>Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) gjennomførte en kartlegging av formelle føringer når det gjelder kompetanse om vold, overgrep og tverretattlig samhandling, samt strukturer for opplæring og kompetansehevingstiltak. Det ble også gjort en vurdering av hvilken kompetanse som er nødvendig i de ulike sektorenes tjenester (for at de skal kunne forebygge, avdekke og følge opp og etterforske vold og overgrep). Negativ sosial kontroll, æresrelatert vold, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse inngår i voldsbegrepet som er lagt til grunn i kartleggingen.</p> <p>Det ble også utarbeidet egne sektorrappporter.</p> <p>Direktoratene har levert en omfattende kartlegging og analyse og anbefalinger til strategien til departementene som skal vurdere hvordan det videre arbeidet skal organiseres og gjennomføres. Departementenes arbeid med strategien er forsinket bl.a. pga håndtering av korona-pandemien.</p>
38.	KD	Fremme forslag om en felles rammeplan for de helse- og sosialfaglige profesjonsutdanningene der kunnskap om vold og overgrep er blant temaene som skal inngå.	Ferdig	<p>KD fastsatte 6. september 2017 forskrift om felles rammeplan for helse- og sosialfagutdanning. I forskriften § 2 <i>Felles læringsutbytte</i> står det at kandidatene, etter fullført helse- og sosialfagutdanning skal ha kunnskap om sosiale og helsemessige problemer inkludert omsorgssvikt, vold, overgrep, rus- og sosioøkonomiske problemer og kunne identifisere og følge opp mennesker med slike utfordringer. Kandidaten skal også kunne sette inn nødvendige tiltak og/eller behandling, eller henvise videre ved behov.</p>
39.	BFD	Styrke kompetansen om vold og overgrep i familievernnet.	Påbegynt - løpende	<p>Bufdir arbeider med å videreutvikle familievernnettjenestens tilbud til familier med voldsproblematikk. Vold kan forekomme i alle sakstyper innenfor familievernnettjenesteområdet, og må være en del av grunnkompetansen til alle ansatte. Spisskompetansemiljøet for familievernnettjenestens arbeid med vold og høykonflikt har utviklet et digitalt grunnkurs om vold i familievernnet. Det digitale grunnkurset er i 2021 gjennomført i alle regioner for 170 terapeuter, og er svært godt evaluert i tjenesten.</p> <p>For å styrke grunnkompetansen er det også utarbeidet kontorpakker med materiell til fagmøter og arbeid på kontorene om psykisk vold, voldsutsatte, kartlegging og differensiering, og om seksualisert vold. I regi av spisskompetansemiljøet på vold i nære relasjoner og høykonflikt, og regionale ressursmiljøer, er det arrangert lokale samlinger for dette arbeidet.</p> <p>På oppdrag fra Bufdir har NOVA gjennomført et forskningsprosjekt om familievernnettjenestens voldsarbeid. Rapporten «<i>Truffet av volden – familievernnettjenestens arbeid med vold i nære relasjoner</i>» ble ferdigstilt og lansert i 2020. I studien undersøker forskerne utviklingen av tjenestens innretning av, og praksis med voldsarbeid, i lys av de senere årenes satsing på arbeid mot vold. Forskerne viser til en rekke kunnskapsbehov, som ble utgangspunkt for et nytt og bredere forskningsprosjekt om familievernnettjenesten. I den pågående forskningen utforskes voldsarbeidet i familievernnet videre, samtidig som prosjektet også tematiserer andre aspekter ved familievernnettjenestens arbeid. En studie om familievernnettjenestens arbeid under Covid 19-pandemien ble publisert i 2020, hvor også oppfølgingen av vold var et tema. Det vil videre bli publisert resultater fra forskningen i 2022 og 2023.</p> <p>Familievernnettjenestens arbeid med vold belyses også gjennom FamilieForSK- studien, og det vil i 2022 komme flere publikasjoner om vold og familiekonflikt med utgangspunkt i FamilieForSK-dataene.</p> <p>Som en del av arbeidet med å utforske og utvikle tjenestens arbeid med unge med aggresjons- og voldsproblematikk, og deres familier, prøves metoden «Funksjonell familierapi» (FFT) ut i tjenesten i perioden 2018-2022. Utprøvingen gjennomføres ved Drammen familievernkontor i Bufetat region Sør, og NUBU har ansvar for veiledning og oppfølging av teamet. En følgeevaluering av utprøvingen blir gjennomført av Rambøll, og ferdigstilles våren 2022.</p> <p>Som en del av arbeidet med å styrke og videreutvikle tjenestens kompetanse og tilbud er det i 2019, 2020 og 2021 gjennomført opplæring og oppfølging av 150 ansatte i tjenesten i metodikken Enkel og effektiv aggresjonskontroll (EEA). Målet med opplæringen er å heve behandlingskompetansen på arbeid med vold i tjenesten. Opplæringen er et resultat av et samarbeid mellom Spisskompetansemiljøet på vold i nære relasjoner og høykonflikt og Alternativ til Vold (ATV). Det er igangsatt et arbeid for å ivareta kompetansen som er opparbeidet i utprøvingen, og for å videreføre implementeringen av metodikken de neste årene.</p> <p>I 2021 ble det også gjennomført et pilotprosjekt på Emotion Focused Therapy (EFT) som faglig tilnærming til pararbeid der det er vold.</p> <p>Familievernnet ble i 2017 styrket med 4 mill. kroner til å øke kompetansen på vold. I tillegg er kapasiteten i familievernnettjenesten styrket betydelig i årene 2017- 2021 med til sammen over 100 mill. kroner.</p>
40.	BFD	Styrke kompetansen om vold og overgrep i barnevernet.	Påbegynt - løpende	<p>Bufdir startet høsten 2017 opp tilbudet «Tjenestestøtteprogrammet» til de kommunale barneverntjenestene. Traumeperspektivet er bærende i dette programmet som treffer samtlige ansatte i deltagende tjenester. Til grunn for traumeperspektivet ligger kunnskap om moderne traumepsykologi. Programmet skal gi ansatte et godt grunnlag for å møte utsatte barn og unge og deres familier på en traumesensitiv måte. Ved utgangen av 2021 hadde Tjenestestøtteprogrammet blitt gjennomført for til sammen 230 kommuner og 180 tjenester. Gjennomføringen i 2021 var preget av etterslepet fra 2020 grunnet pandemi, og behovet for en fleksibel planlegging med tjenestene har gjort at gjennomføringen har forskjøvet seg videre over i 2022.</p> <p>I 2022 vil Tjenestestøtteprogrammet tilbys til ca. 500 nye deltakere fordelt på om lag 29 tjenester. Mange av de mindre kommunene har nå fått tilbud om Tjenestestøtteprogrammet og programmet operer nå i stor grad med klynger på 50- 100 deltakere. Kommunesammenslåinger og interkommunale tjenester gjør optelling omtrentlig.</p> <p>I <u>Forskrift om nasjonal retningslinje for barnevernspedagogutdanning</u> inngår kompetanse om vold og overgrep i retningslinjene jf. læringsutbytte for kompetanseområdet barnevernsfaglig kompetanse. I tråd med forskriftens §18 ble retningslinjen implementert i alle barnevernspedagogutdanninger fra og med studieåret 2020/2021.</p>

Forkortelser:

ASD – Arbeid- og sosialdepartementet
ATV – Alternativ til vold

AVdir - Arbeids- og velferdsdirektoratet

BFD - Barne- og familiedepartementet

Bufdir - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

FHI – Folkehelseinstituttet

Hdir – helsedirektoratet

HOD - Helse- og omsorgsdepartementet

IMDi - Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

JD - Justis- og beredskapsdepartementet

KD - Kunnskapsdepartementet

KMD – Kommunal- og moderniseringsdepartementet

NKVTS - Nasjonalt kunnskapssenter om vold og

traumatisk stress

POD – Politidirektoratet

RHF – Regionalt helseforetak

RVTS - Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk

stress og selvmordsforebygging

SANKS - Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus

UDI – Utlendingsdirektoratet

Udir – Utdanningsdirektoratet

NR.	ANSVAR	REGJERINGEN VIL	STATUS	RAPPORTERING (kan offentliggjøres)
				Det pågår et større forskningsprosjekt om barnevernets arbeid med vold i nære relasjoner. Resultatene vil legges til grunn for videre arbeid innen kompetanseheving og tjenesteutvikling. Prosjektet gjennomføres som et samarbeid mellom forskere ved NOVA/NKVTS/NTNU. Dette omfatter en kunnskapsoversikt om temaet, en studie av tjenestens arbeid i saker med vold og overgrep, en brukerstudie (barn og foreldre) og anbefalinger for tjenestens arbeid. En gjennomgang av foreliggende forskning om temaet ble publisert av NTNU våren 2020. Studien ble i 2020 utvidet med et notat om barnevernets arbeid med vold og overgrep under Covid 19-pandemien, som ble publisert i februar 2021. Sluttrapport er planlagt senhøsten 2022.
41.	JD	Styrke kompetansen om vold og overgrep i politiet og domstolene.	Påbegynt - løpende	<p>Som del av «Etterforskningsløftet» er det etablert et fag- og forvaltningsapparat for å sikre en kunnskapsbasert fagutvikling innenfor etterforskning. Fag- og forvaltningsapparatet ble igangsatt i januar 2019. Prosjektet «Politiarbeid på stedet» ble sluttført ved årsskiftet 2018/2019</p> <p>Kripos gjennomfører en årlig konferanse om mishandling i nære relasjoner. I 2021 ble konferansen gjennomført digitalt på grunn av Covid 19 pandemien. Også i 2022 vil konferansen foregå digitalt.</p> <p>Politihøgskolen har styrket sin kapasitet innenfor etter- og videreutdanningen rettet mot vold og seksuelle overgrep, tilsvarende 1 stillingshjemmel. I 2021 var æresrelatert vold tema på den obligatoriske årlige opplæringen (OÅO) for etterforskere og påtale. Det planlegges for at vold i nære relasjoner skal være tema for OÅO-øvelsen høsten 2023, i tråd med Riksadvokatens mål- og prioriteringsskriv for 2022.</p> <p>«Politiarbeid på stedet» er ikke lenger et eget prosjekt, men er overført til ordinær linje i politiet. Det arbeides nå med å styrke kunnskapen hos politipatruljene også når det gjelder arbeidsoppgaver knyttet til etterforskning/handtering av saker i initialfasen.</p> <p>Politihøgskolen vil høsten 2022 starte opp et etter- og videreutdanningsstudium om vold i nære relasjoner. Studiet skal rette seg mot etterforskere og påtalejurister, men også mot politipatruljene og deres ansvar innen fagfeltet.</p> <p>Både introduksjonsprogrammene for dommere og dommerfullmektiger og de årlige dommerseminarene, hvor i overkant av 92 prosent av dommerne deltar, har en generell tilnærming til dommerrollen. Det avholdes ikke kurs o.l. spesifikt rettet mot vold og overgrep. Temaet berøres derimot gjennom filmer som vises og gjennom diskusjoner til mer generelle temaer som f.eks. bevisvurdering, vitnepsykologi, ivaretagelse av særlig sårbare vitner/ofre. I 2018 var seksuelle overgrep på nett, barnevernssaker og samtaler med barn temaer på de regionale dommerseminarene. Det er utviklet flere digitale veiledere; en for foreldretvister, en for samtaler med barn og en for håndtering av barnevernssaker.</p>
42.	KD	Styrke kompetansen om vold og overgrep blant ansatte i barnehager og i skoler.	Påbegynt - løpende	<p>Emner relatert til vold og overgrep har blitt inkludert i flere profesjonsutdanninger, slik at studentene får en grunnleggende kompetanse om dette. Fra høsten 2016 gjelder dette lærerutdanningene, inkludert barnehagelærerutdanningen, og fra høsten 2017 gjelder dette de nye femårige grunnskolelærerutdanningene. Målsettingen er å spre de gode, tverrprofesjonelle oppleggene til alle utdanningsinstitusjonene slik at studenter innen flere studieretninger og profesjoner får bedre innsikt i hverandres ansvarsområder og kompetanse og slik at studentene får trening i å gjenkjenne og håndtere vold og overgrep mot barn.</p> <p>Universitetet i Sørøst-Norge (USN) ble i 2016 tildelt midler for å utvikle et opplegg for samvirke mellom ulike utdanninger om temaet vold og overgrep, og for å opprette en nettside for å gjøre innhold tilgjengelig. <u>Nettsiden</u> omfatter nyttige ressurser og litteratur og er nå tilgjengelig for alle universiteter og høyskoler.</p> <p>Universitetet i Agder (UiA) har utviklet en modell for tverrprofesjonell undervisning PROFUND - «Profesjoner i samspill» der «Vold og overgrep mot barn og unge» og «Tidlig innsats» for barns psykiske helse er sentrale tema. Minst en gang hvert studieår møtes over 900 studenter fra sykepleie-, vernepleie-, sosionom-, barnevern-, barnehagelærer- og grunnskolelærerutdanningene til felles obligatorisk undervisning på tvers av utdanningene. Politi, barnevern, alarmtelefonen for barn og unge, Redd Barna, Stine Sofies Stiftelse, ABUP (Avdeling for barns og unges psykiske helse) og Forandringsfabrikken bidrar i undervisningen. Samarbeidet mellom fakultetene som har ansvar for disse utdanningene ble etablert i 2014 og er forankret i universitetsledelsen. Målet er å gjøre studentene bedre i stand til å samarbeide med andre profesjoner i deres framtidige yrker, om blant annet bekjempelse av vold og overgrep mot barn og unge. En modell for tverrprofesjonell praksis er utviklet. Gjennom felles undervisning, tverrprofesjonelle gruppearbeid og felles praksis får studentene ved UiA bedre kjennskap til hverandres samfunnsmandat og profesjonsforståelse. UiA samarbeider også med andre universiteter om temaene vold og overgrep.</p> <p>Temaet vold og overgrep er inkludert i revidert kompetansestrategi for barnehagen, som ble lagt frem høsten 2017. KDs kompetansemidler på barnehagefeltet inngår i en regional modell som legger opp til at midlene skal være bedre tilpasset lokale behov, og det er dermed opp til barnehageeiere, både kommunale og private, hvilke temaer det skal gis kompetanseheving i. BFDs utvikling av og tilbud om de digitale ressursene <i>Snakkemedbarn.no</i> og <i>Jeg Vet</i> vil kunne bidra til økt kompetanse. Innføring av skjerpet pedagognorm for barnehagen trådte i kraft 1. august 2018. Normen skal sikre at barnehagen har minst én pedagogisk leder per sju barn under tre år og én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. En høyere andel pedagoger vil i seg selv føre til kompetanseheving blant barnehagepersonalet.</p> <p>Innenfor grunnopplæringen har KD i oppfølgingen av Meld. St. 21 (2016-2017) Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen innført en desentralisert ordning for kompetanseutvikling i skolen. Ordningen innebærer at statlige kompetansemidler skal være bedre tilpasset lokale behov, og det er dermed opp til skoleeierne hvilke temaer det skal gis kompetanseheving i. BFDs utvikling av og tilbud om <i>Snakkemedbarn.no</i> og <i>Jeg Vet</i> vil kunne bidra til økt kompetanse. Alle fylker har etablert samarbeidsfora for kompetanseutvikling der kommuner, fylkeskommunen, universitet, høyskoler og statsforvalter er med. Innføringen høsten 2020 av det nye læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020 innebærer nye læreplaner og tverrgående temaer, blant annet Folkehelse og livsmestring, og skoleeier er ansvarlig for at de ansatte får nødvendig kompetanse til å undervise etter det nye læreplanverket.</p> <p>Tiltaket sees også i sammenheng med tiltak 28 og 45 (utvikling av <i>Snakkemedbarn.no</i> og <i>Jeg Vet</i>) og tiltak 37 (Utvikle en felles nasjonal kompetansestrategi om vold og overgrep).</p> <p>Barnas verneombud: I revidert nasjonalt budsjett 2020 ble det bevilget 5 mill. kroner til Stine Sofie barnehagepakke for utvikling av kursopplegget Barnas verneombud i regi av Private barnehagers landsforbund (PBL). Dette er et kursopplegg som skal sikre handlingskompetanse i barnehagene ved bekymring for barn. PBL offentliggjorde i mai 2021 en evaluering som viste at etter at opplæringsprogrammet var blitt pilotert i 280 barnehager, så sier de ansatte at deres evne til å avdekke og følge opp bekymring er blitt styrket. I revidert nasjonalbudsjett 2021 ble det bevilget ytterligere 5 mill. kroner til Barnas verneombud slik at enda flere barnehageansatte får opplæring om vold og overgrep mot barn.</p>

Forkortelser:

ASD – Arbeid- og sosialdepartementet
ATV – Alternativ til vold

AVdir - Arbeids- og velferdsdirektoratet

BFD - Barne- og familiedepartementet

Bufdir - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

FHI – Folkehelseinstituttet

Hdir – helsedirektoratet

HOD - Helse- og omsorgsdepartementet

IMDi - Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

JD - Justis- og beredskapsdepartementet

KD - Kunnskapsdepartementet

KMD – Kommunal- og moderniseringsdepartementet

NKVTS - Nasjonalt kunnskapssenter om vold og

traumatisk stress

POD – Politidirektoratet

RHF – Regionalt helseforetak

RVTS - Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk

stress og selvmordsforebygging

SANKS - Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus

UDI – Utlendingsdirektoratet

Udir – Utdanningsdirektoratet

NR.	ANSVAR	REGJERINGEN VIL	STATUS	RAPPORTERING (kan offentliggjøres)
43.	KD/JD	Styrke kompetansen om vold og overgrep blant ansatte i asylmottak samt ansatte i kommunene som arbeider med integrering og kvalifisering av flyktninger og innvandrere.	Påbegynt - løpende	<p>RVTS gjennomførte i 2018 kompetanseutviklingsprogrammet «Et godt midlertidig hjem» for alle ansatte på mottak for enslige mindreårige asylsøkere. Mottakene har rapportert om at dette har bidratt til ytterligere kompetanseheving, og at de håndterer uro og konflikter på en bedre måte.</p> <p>RVTSene tilbyr, som del av sin ordinære virksomhet, kompetansestøtte til utlendingsmyndigheter, mottak for flyktninger og asylsøkere, kommunale tjenester som arbeider med bosatte flyktninger (særlig enslige mindreårige flyktninger), kommunale tjenester som arbeider med forebygging av æresrelatert vold, tvangsekteskap, kjønnslemlestelse, negativ sosial kontroll og menneskehandel, og ideelle organisasjoner som arbeider med flyktninger.</p> <p>I regi av IMDi er det igangsatt flere tiltak for å styrke kompetansen om vold og overgrep i skolesammenheng (minoritetsrådgivere) og i kommunene. Blant annet var dette tema for IMDi Fagverksteder i 2019, som er et opplæringsstilbud for programrådgivere som jobber i introduksjonsprogrammet, veiledere i NAV og lærere i Voksenopplæringene.</p> <p>Ordringen med minoritetsrådgivere, som gir råd og veiledning til utsatte elever på utvalgte skoler, er i perioden 2018-2020 styrket fra 26 til 49 rådgivere, og i 2021 styrkes ordningen med ytterligere 10 rådgivere, hvor flere vil bli utplassert på ungdomskoler. Det er nå minoritetsrådgivere tilstede i alle landets fylker. Fra januar 2021 har IMDi på plass et fagteam for forebygging av negativ sosial kontroll og æresrelatert vold (med 5 minoritetsrådgivere), en ny veiledningstjeneste for ansatte på skoler som ikke har minoritetsrådgiver, ansatte i flyktingetjenester, NAV, voksenopplæringsinstitusjoner og andre hjelpetjenester. IMDi lanserte i 2019 nettportalen NORA om negativ sosial kontroll for ungdom og ansatte i hjelpeapparatet, og relevant informasjonsmaterieell er oppdatert. Blant annet er NKVTS sin digitale veiviser om kjønnslemlestelse oversatt til flere språk og Kompetanse Norges lærerveiledning «Retten til å bestemme over eget liv. En læringsressurs for nyankomne innvandrere om negativ sosial kontroll, vold i nære relasjoner, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse» er oppdatert og digitalisert, og deltakerheftet er tilgjengelig på totalt 24 språk.</p> <p>Integreringsstrategien (2019-2022) har også tiltak som vil bidra til styrket kompetanse blant ansatte i kommunene som jobber med integrering. IMDi og Kompetanse Norge samarbeider om utvikling av standardiserte moduler for deltakere i introduksjonsprogram. I modulen «Livsmestring» inngår temaer som vold og voldsforebygging, negativ sosial kontroll og roller i familien. Modulene var klare til implementering den 1.1.2021, samtidig som ny integreringslov trådte i kraft.</p>
44.	HOD	Styrke kompetansen om vold og overgrep i helse- og omsorgstjenesten.	Påbegynt - løpende	<p>RVTSene er fra 2017 styrket for å heve kompetansen i helsetjenesten om vold og overgrep. Midlene benyttes noe ulikt i regionene ut fra lokale behov og inngår som del av sentrenes grunnbevilgning. Sentrene jobber blant annet systematisk med økt kompetanse i helsetjenesten om vold mot barn gjennom langsgående kompetansehevingsprogrammer, og støtte til utvikling av kommunale handlingsplaner mot vold med et livsløpsperspektiv. Nasjonal faglig retningslinje for helsestasjon, Nasjonal faglig retningslinje for svangerskapsomsorgen, Nasjonal faglig retningslinje for tidlig oppdagelse av utsatte barn og unge og NKVTS sin veileder for helse- og omsorgspersonells arbeid med vold i nære relasjoner står sentralt i arbeidet. Deler av midlene har også gått til videreutvikling av kunnskaps- og øvingsportalen Snakkemedbarn.no, og flere øvelser er spesifikt utviklet for helsetjenesten. Portalen ble relansert med ny struktur og nye avatarer i 2020, og implementeringsinnsatsen er stor i alle regioner, herunder kurs og andre tiltak inn mot tannhelse, psykologer og skolehelsetjenesten. E-kurs fra RVTS Nord «Vold og seksuelle overgrep mot barn» er også revidert i 2020 og er integrert som en viktig kunnskapsdel i Snakkemedbarn.no.</p> <p>RVTS Vest ferdigstilte i 2020 et samarbeid med Helse Bergen HF om utvikling av strategi for avdekking av vold mot barn. Flere helseforetak ønsker bistand til strategiarbeid i kjølvannet av dette. I 2021 har senteret også samarbeidet med de øvrige RVTS, NKVTS m.fl. om utviklingen av instrumentet TANDEM. TANDEM er en forkortelse for «Trauma and Development Education Monitor» og er et nettbasert spørreskjema som måler traumekompetanse, ment for virksomheter som driver kompetanseprogrammer på dette feltet.</p> <p>Det vises for øvrig til rapporteringen på tiltak 19, og omtale av sentrenes arbeid med spredning av AIM-verktøyene (verktøy for utredning, risikovurdering og behandling/andre intervensjoner) og ressursiden seksuellatferd.no. RVTSene vurderer i 2022 blant annet utvidelse av ressursiden seksuellatferd.no slik at den også gir kompetansehevingsstilbud til helsesykepleiere, og ansatte i chat-tilbud tilknyttet den offentlige informasjonskanalen ung.no.</p> <p>Helse Vest har på oppdrag fra Helsedirektoratet og i samarbeid med de andre regionale helseforetakene drevet et kompetanseutviklingsprosjekt innen skadelig seksuell atferd (SSA) rettet mot ansatte i psykisk helsevern for barn og unge og habiliteringstjenesten. V27 ved Betanien sykehus har hatt prosjektledelsen for psykisk helsevern barn og unge, mens Helse Fonna har prosjektledelse for habiliteringstjenesten. De har blant annet samarbeidet med RVTS Vest om tilrettelegging av utredningsverktøyet PROFESOR for barn med SSA. Kompetanseutvikling har også foregått gjennom nasjonale samlinger i interregionalt nettverk, gjennom regionale og lokale aktiviteter og utarbeidelse/oversettelse av faglitteratur.</p> <p>Når det gjelder sinnemestring, er det satset for å inkludere familievernet, kriminalomsorgen og rusinstitusjoner som deltakere i programmet sammen med kommunale tjenester. Etter innføring av pakkeforløp i spesialisthelsetjenesten for psykisk helse og rus opplever RVTS økt behov for sentrenes kompetanse, spesielt innen vurdering av voldsrisiko. Videre har RVTSene samarbeidet med de regionale kompetansesentrene på rusfeltet (KoRus) om utvikling av kunnskapsmoduler på området rus og vold, for bruk i spesialisthelsetjenesten og kommunene. Nettressursen rusogvold.no ble ferdigstilt i 2020 og implementeringsarbeid startet opp i 2021 (se ytterligere rapportering under tiltak 66).</p> <p>NKVTS viderefører tiltak for å styrke arbeidet rettet mot overgripere bl.a. i samarbeid med RVTSene og det nasjonale kliniske nettverket for behandling av barn og unge med SSA (skadelig seksuell adferd) / Helse Vest / RHF. NKVTS oppsummerte i 2019 kunnskapen fra den forskningen senteret til da hadde gjort på området. I mai 2019 lanserte senteret også, sammen med FHI og RVTS, en kunnskapsoppsummering av behandlingstiltak for utsatte for, og utøvere av vold og overgrep. I tråd med anbefalingene fra dette arbeidet har NKVTS bedt FHI om å videreføre samarbeidet gjennom en oppsummering av forskningen om behandling av personer som utøver vold i nære relasjoner generelt, og barn spesielt. I 2021 ble rapporten «Behandlingstiltak for personer som er utsatt for eller utøver digital vold» publisert av FHI. I 2020 og 2021 utarbeidet NKVTS rapporter med innspill til Helsedirektoratets pågående arbeid for utvikling av en overordnet strategi for helhetlig og planmessig utvikling av arbeidet rettet mot voldsutøvere og overgripere. Innspillsarbeidet fortsetter i 2022 Senteret har også jobbet med en strategi for videre forskning og aktiviteter, og i 2020 ble det etablert et eget forskningsnettverk for utøverforskning: «Nettverk om forskning på voldsutøvelse». Nettverket har 40 medlemmer hvor hele landet er representert, herunder ulike forskningsmiljø og behandlingstradisjoner.</p> <p>Helsedirektoratet har i 2020 fått i oppdrag å kartlegge vold i sykehjem. På grunn av arbeidet med Covid-19 er arbeidet forsinket, men statsforvalterne er bedt om rapportering på tiltaket 1. mai 2021. I tillegg skal det blant annet brukes kunnskapsgrunnlag fra et forskningsprosjekt i regi av NTNU.</p>

Forkortelser:

ASD – Arbeid- og sosialdepartementet
ATV – Alternativ til vold

AVdir - Arbeids- og velferdsdirektoratet

BFD - Barne- og familiedepartementet

Bufdir - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

FHI – Folkehelseinstituttet

Hdir – helsedirektoratet

HOD - Helse- og omsorgsdepartementet

IMDi - Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

JD - Justis- og beredskapsdepartementet

KD - Kunnskapsdepartementet

KMD – Kommunal- og moderniseringsdepartementet

NKVTS - Nasjonalt kunnskapssenter om vold og

traumatisk stress

POD – Politidirektoratet

RHF – Regionalt helseforetak

RVTS - Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk

stress og selvmordsforebygging

SANKS - Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus

UDI – Utlendingsdirektoratet

Udir – Utdanningsdirektoratet

NR.	ANSVAR	REGJERINGEN VIL	STATUS	RAPPORTERING (kan offentliggjøres)
				<p>Detfinnhjelp.no- en lavterskeltjeneste og helhetlig behandlingstilbud for personer som står i fare for å begå seksuelle overgrep mot barn, ble etablert september 2020. Behandlingstilbud i poliklinikker ble opprettet i Helse Sør Øst RHF (Oslo Universitetssykehus) og Helse Vest RHF (Helse Bergen HF og Helse Stavanger HF). I 2021 ble det i Helse Midt Norge RHF (St. Olavs hospital) og Helse Nord RHF (Universitetssykehuset Nord-Norge) etablert behandlingstilbud. Målsetningen er å forebygge seksuelle overgrep mot barn.</p> <p>BASIS – et landsdekkende behandlingstilbud til personer som er dømt for å ha utført seksuelle overgrep i norske fengsler, er en toåring nasjonal implementering i samarbeid mellom RHFene og Kriminalomsorgen høsten 2019 til våren 2021. Det er utpekt 13 fengsler fordelt i alle helseregioner som skal kunne tilby behandling til innsatte med en antatt forhøyet risiko for tilbakefall til nye overgrep. Sluttrapport oversendt til HOD.</p> <p>NKVTS lanserte i oktober 2018 <u>Veileder for helse- og omsorgstjenestens arbeid med vold i nære relasjoner</u>. Her er «Håndbok for helse- og omsorgspersonell ved mistanke om barnemishandling» nå integrert. Etter lanseringen er det jobbet med løpende oppdatering, videreutvikling, promotering og implementering av veilederen.</p>
45.	BFD / HOD	Utvikle et nasjonalt opplæringsprogram for kommunene i å samtale med barn og unge om vold og overgrep.	Ferdig	<p>Opplæringsverktøyet <i>Snakkemedbarn.no</i> ble lansert i april 2018. <i>Snakkemedbarn.no</i> er en kunnskaps- og øvingsportal som skal bidra til kompetanseheving i tjenestene om hvordan snakke med barn og unge om vold og overgrep. Portalen er basert på spillteknologi, der spilleren kan øve på samtaler med barn gjennom bruk av avatarer. <i>Snakkemedbarn.no</i> skal brukes av ansatte i tjenester som jobber med barn og unge, og skal øke deres trygghet og ferdigheter knyttet til å gjennomføre samtaler med barn og unge de er bekymret for. Skoler, barnehager og helsetjenester er viktige målgrupper.</p> <p>En plan for implementering av verktøyet i kommunene er utarbeidet og følges opp. Det er gjennomført en pilotering av <i>Snakkemedbarn.no</i> i barnehager i alle regionene, i regi av RVTSene. RVTS Øst har en koordinerende og samlende funksjon i utviklings- og implementeringsarbeidet. Implementeringen av <i>Snakkemedbarn.no</i> og av læringsressursen <i>Jeg Vet</i> skal samkjøres der dette er hensiktsmessig.</p> <p>En oppdatert versjon av <i>Snakkemedbarn.no</i> ble tilgjengelig våren 2020, med reviderte tekniske løsninger, design og innhold. I tillegg til å spre kjennskap til <i>Snakkemedbarn.no</i> gjennom etablerte kommunikasjonskanaler, ble det gjort systematisk implementering med målsetting om å spre ressursen i kommuner gjennom utvalgte piloter i barnehage, skole og helsetjeneste. Tall viser at bruken av <i>Snakkemedbarn.no</i> økte kraftig i 2020, og det vurderes at dette er en konsekvens av pandemien og det økte fokuset på psykososialt beredskap i kommunene.</p> <p>I videreutvikling av <i>Snakkemedbarn.no</i> skal barns stemmer og erfaringer løftes. Det er også jobbet for økt selvstendighet i bruk av ressursen for målgruppen. Læringsportalen er under revisjon og den nye løsningen skal integrere opplæringsstilbudet på en mer brukervennlig måte, og etablere en mentor som skal veilede spillere i møte med avatarene.</p> <p>RVTS leverte i 2019 en egen rapport om arbeidet med å gjøre <i>Snakkemedbarn.no</i> relevant og tilpasset samiske miljøer, med anbefalinger om oppfølgingspunkter. Ressursen skal i tråd med dette gjøres tilgjengelig på nordsamisk, sørsamisk og lulesamisk. I 2021 ble tre avatarer oversatt til tre samiske språk.</p> <p>Buudir har igangsatt forskning for å få mer kunnskap om hvordan igangsatte implementeringsaktiviteter «treffer», hvordan ressursene oppleves og tas i bruk av målgruppene. Forskningsprosjektet gjennomføres av FAFO, og vil ferdigstilles i desember 2022. Fra og med 2020 ble arbeidet med å drifte, sikre bruk av og videreutvikle opplæringsprogrammet <i>Snakkemedbarn.no</i> og nettressursen <i>Jeg Vet</i> i kommunene styrket, gjennom øremerkede midler. Midlene er blant annet avsatt til en koordinatorstilling ved hver av de fem RVTSene.</p>
46.	ALLE	Gi bedre informasjon om vold og overgrep til befolkningen generelt og til særskilte grupper.	Påbegynt - løpende	<p>BFD/Buudir har et særskilt ansvar for å bidra til at barn får informasjon om vold og overgrep og er godt kjent med sine rettigheter. Buudir gjør i hovedsak dette gjennom Ung.no, Foreldrehverdag.no, <i>Snakkemedbarn.no</i> og <i>Jeg Vet</i>, se omtale under tiltak 33. Ung.no har egne <u>temasider om vold og seksuelle overgrep</u> med informasjon til ungdom mellom 13-20 år. I forbindelse med koronanedstengningen, hadde ung.no en kampanje rettet mot ungdom som opplever vold hjemme. I kampanjen ble artiklene <u>Opplever du vold hjemme? Er det vanskelig å være hjemme?</u> og <u>Mye alkohol og rus hjemme?</u> promotert i sosiale medier. Foreldrehverdag, som retter seg mot foreldre, har utarbeidet en ny artikkel om "Når du blir sint" som skal bidra til å forebygge og henvise til hjelpetiltak. Temaet om vold og overgrep er også tatt opp i en episode av podkasten "Pappahverdag". På nettsiden er det henvist til nettressursen "Littsint" - en veileder til foreldre om sinnemestring.</p> <p>TryggEst har utviklet en <u>brosjyre, "Du har rett til å være trygg"</u>, om vold og overgrep, med sårbare og/eller risikoutsatte voksne som målgruppe. Brosjyren skal gi informasjon om hvordan forstå vold og overgrep og hvordan du kan få hjelp. Brosjyren finnes på ni ulike språk.</p> <p>Som følge av pandemiltakene lanserte Buudir før jul 2020 en kampanje i en rekke medier med budskap om at hvis du ikke er trygg i ditt eget hjem, gjelder ikke rådet om å holde seg hjemme. En fellesannonse for alle hjelpetilbudene ble publisert i de større papiravisen. En kampanjefilm om krisesentertilbudet ble vist som bannerannonse på nasjonale og lokale nettaviser, og på "Hvilepuls" hos fastlegene. Filmen og annonsene viser blant annet til nettstedet dinutvei.no hvor det er lagt tekster på flere språk om at krisesentertilbudet er åpent og trygt å bruke under pandemien. Krisesentertilbudet er våren 2021 oversatt til 13 språk, og lagt ut på Buudirs Facebookside/YouTube og er segmentert/rettet mot aktuelle språkinnstillinger på Facebook for å nå fram til ulike språkgrupper med budskapet. Lenke til filmen er distribuert til statsforvalter, kommuner, krisesentre mfl., samt til en rekke ulike organisasjoner, bl.a. i minoritetsmiljøer. For å nå ut til blinde og svaksynte er det lagd synstolkede versjoner av filmen på norsk og engelsk, og synstolking på flere språk er under produksjon. Buudir reviderte kampanjefilmen noe høsten 2021 for at den skulle passe utenom pandemien også. Det ble gjort et nytt fremstøt hos nasjonale og lokale nettaviser og hos fastlegene i november 2021. I tillegg relanserte Buudir også tidligere filmer om vold mot menn og hjelpetilbud rettet mot dem.</p> <p>KD: Rammeplanen for barnehagen er blitt tydeligere på det å lære barn om grenser for egen kropp. BFD/Buudirs digitale ressurs <i>Jeg vet</i> for opplæring i barnehager og skoler vil kunne inngå som et tilbud til barnehager og skoler. Læreplanverket for Kunnskapsløftet 2020 trådte i kraft høsten 2020 med nye læreplaner i de fleste fag og innføring av det tverrfaglige temaet Folkehelse og livsmestring som omfatter fysisk og psykisk helse, levevaner, seksualitet og kjønn. Nye læreplaner ble tatt i bruk trinnsvis fra skolestart i 2020. På Udir's hjemmesider kan man lese mer om fagfornyelsen.</p> <p>JD: Dinutvei.no, nettportalen om vold i nære relasjoner og voldtekt, inneholder oppdatert og kvalitetssikret informasjon til utsatte, pårørende, utøvere og hjelpeapparat om vold i nære relasjoner og voldtekt. Oppdraget med å utvikle og drifte nettportalen er gitt NKVTS. Informasjon legges tilgjengelig for innbyggerne på www.politi.no. Kampanjen «Hvor lite skal du finne</p>

Forkortelser:

ASD – Arbeid- og sosialdepartementet
 ATV – Alternativ til vold

AVdir - Arbeids- og velferdsdirektoratet

BFD - Barne- og familiedepartementet

Buudir - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

FHI – Folkehelseinstituttet

Hdir – helsedirektoratet

HOD - Helse- og omsorgsdepartementet

IMDi - Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

JD - Justis- og beredskapsdepartementet

KD - Kunnskapsdepartementet

KMD – Kommunal- og moderniseringsdepartementet

NKVTS - Nasjonalt kunnskapssenter om vold og

traumatisk stress

POD – Politidirektoratet

RHF – Regionalt helseforetak

RVTS - Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk

stress og selvmordsforebygging

SANKS - Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus

UDI – Utlendingsdirektoratet

Udir – Utdanningsdirektoratet

NR.	ANSVAR	REGJERINGEN VIL	STATUS	RAPPORTERING (kan offentliggjøres)
				<p>deg i», ble lansert i 2015, relansert i 2016, og har i pandemiperioden igjen vært fremme i sosiale medier. Dinutvei.no har på oppdrag fra JD utviklet og gjennomført kampanjer om avvergeplikten – plikten vil alle har til å avverge visse straffbare forhold. Kampanjen retter seg mot befolkningen generelt og mot helsepersonell og ansatte i barnehager og skoler. Det er opprettet et eget nettsted, pliktno.no for kampanjen. Støttesentrene for kriminalitetsutsatte sørger for informasjon og veiledning for personer utsatt for vold og overgrep, og har også blant annet utarbeidet informasjonsbrosjyrer på ulike språk. Politidistriktene har opprettet funksjon som radikaliseringskontakt og/eller mangfoldskoordinator, som jobber med oppsøkende og forebyggende arbeid rettet mot minoritetsbefolkningen. Kontaktene arbeider aktivt for å sikre informasjon og samarbeid med minoritetsbefolkningen og har en viktig rolle i å etablere kontakt og bidra til å skape trygghet også i andre kulturer. Politiets konsultasjonsteam er tilgjengelig for lærere, barnehagepersonell og barnevern. Det kan tas kontakt for å få råd om håndtering av problemstillinger som for eksempel knyttes til mottatt informasjon, eller observert endring i barns oppførsel.</p> <p>HOD: Hdir oppdaterer løpende nettsiden «helsedir.no» som retter seg mot helse- og omsorgspersonell og nettsiden «helsenorge.no», som retter seg mot befolkningen. NKVTS og RVTSene benytter internett og sosiale medier for å nå ut til befolkningen og særskilte grupper. Sentrene samarbeider om hensiktsmessig formidling rundt ulike temaer. På bakgrunn av Redd Barnas rapport «Hjelpelinje for personer med seksuelle følelser for barn» har Hdir i 2020 etablert hjelpetilak for de som er redde for å begå overgrep: detfinneshjelp.no og proaktive kampanjer til målgruppen</p> <p>I forbindelse med Covid-19 ble informasjon om vold og overgrep på nettsidene gjennomgått og oppdatert. Det ble utarbeidet informasjon til helsepersonell, barnehagepersonell og lærere m.fl. om utsatte grupper, og gitt egne råd til sårbare grupper, hvor vold og overgrep ble tematisert. Det samarbeides tett med kompetansemiljøene og bruker- og pårørende organisasjonene for å innhente og dele informasjon under pandemien. Blant annet har NKVTS publisert råd til sårbare barn og voksne på 15 ulike språk, og RVTSene har videreutviklet nettressursene psykososialberedskap.no for å ivareta særskilte forhold ved pandemi. Ressursen gir informasjon og tjenestestøtte, og kan brukes til opplæring. Hdir har hatt kampanjer i sosiale kanaler om vold i nære relasjoner med filmer om avvergingsplikten og DinUtvei på flere språk.</p> <p>Nettsiden Zanzu.no driftes av Hdir og tilbyr informasjon til personer med kort botid i Norge om seksuell og reproduktiv helse og rettigheter, herunder om vold i nære relasjoner og hvor man kan søke hjelp. Nettsiden inneholder en del bilder og teksten er skrevet på enkel norsk, men er også oversatt til åtte språk.</p>
47.	ALLE	Utredde videre forskningsbehov, og utarbeide en plan for mer forskning på vold i nære relasjoner generelt, og vold og overgrep mot barn, eldre og sårbare grupper spesielt.	Påbegynt - løpende	<p>Buudir fikk i 2020 i oppdrag å gjennomføre en kartlegging av 1) foreliggende forskning på feltet og 2) prioriterte kunnskapsbehov. FHI har på oppdrag fra Buudir kartlagt norsk forskning om forebyggende tiltak og hjelpetilak mot vold og overgrep. Kompetansesentre, relevante forskningsinstitusjoner, relevante direktorater og frivillige aktører ble invitert til å bidra med forslag til prioriterte kunnskapsbehov. Forslag om prioriteringer for fremtidig forskning er oversendt BFD.</p> <p>BFD har i brev av 7. januar 2021 anmodet om at departementene med underliggende direktorater gjør seg godt kjent med anbefalingene og tar høyde for prioriterte forskningsbehov i sine respektive forskningsinnsatser og FOU-planer fremover.</p> <p>Både BASIS og detfinneshjelp.no (se tiltak 44) har forskning parallelt med klinisk behandling.</p>
48.	JD	Videreføre forskningsprogrammet om vold i nære relasjoner utover den nåværende femårsperioden (2014–2019).	Ferdig	En ny femårig programperiode (2019-2024) startet opp høsten 2019 og utføres av NKVTS og NOVA .
49.	HOD	Styrke forskning på vold og overgrep gjennom Forskningsrådets HELSEVEL program.	Ferdig	<p>I 2017 ble det startet opp tre forskningsprosjekter som møter kunnskapsbehov som er relevante for opptappingsplanen gjennom HELSEVEL. Det første prosjektet gjelder overgrep mot eldre i sykehjem, der målet med prosjektet er å øke oppmerksomheten på overgrep mot eldre i sykehjem og gjennom kunnskap om omfang og mekanismer bidra til å eliminere misbruk og neglisjering. Det neste prosjektet gjelder helsetjenester for jenter og kvinner utsatt for kjønnslemlestelse. Målet med prosjektet er å få kunnskap om hvordan helsetjenestene kan tilpasses behovene for fysiske og psykiske helsetjenester blant innvandrerkvinner som har vært gjennom kjønnslemlestelse. Det siste prosjektet om samhandling mellom statlig og kommunalt barnevern har som målsetting å tilpasse, implementere og analysere effektene av et overførings- og forebyggingsprogram for barn som er i overgangen mellom ulike deler av barnevernstjenestene.</p> <p>Programstyret for helseforskningsprogrammene inkl HELSEVEL er nå nedlagt. Alle helseforskningsprogrammene er lagt inn i det nye porteføljestyret HELSE. Det er startet opp flere nye forskningsprosjekter som er relevant for opptappingsplanen, herunder et prosjekt om avvergeplikt i møte med partnervold og et prosjekt om tidlig identifisering av vold og overgrep i tannklinikker.</p>
50.	ALLE	Bidra til mer kunnskap om vold og overgrep i samiske områder.	Påbegynt - løpende	<p>JD har i samarbeid med Sametinget iverksatt flere tiltak for å styrke forskning om, og forebygging av, vold og overgrep i samiske samfunn. I 2017 ble forskningsrapporten «Om du tør å spørre, tør folk å svare» lansert. I prosjektet kartla NKVTS hjelpeapparatets og politiets erfaringer med vold i nære relasjoner i samiske samfunn. Et hovedfunn i samtalen med tjenestepersonene var at det kan eksistere særlige utfordringer i møtet med brukere med samisk bakgrunn, spesielt ved tabubelagte temaer som vold og overgrep. Dette ble knyttet opp mot viktigheten av - og ofte mangelen på - samisk språk og kulturkompetanse hos politi og hjelpeapparat.</p> <p>I 2018 ble det satt av 500 000 kroner til et forprosjekt for videre forskning på temaet vold i nære relasjoner i samiske samfunn. Forskningen er videreført og styrket i ny programperiode for forskningsprogram om vold i nære relasjoner (2019-2024). I tillegg har JD bevilget midler til forebygging av vold i nære relasjoner i samiske samfunn. Midlene fordeles etter dialog med Sametinget om hvilke tiltak som skal gis prioritet. Blant annet har Norske reindriftssamers landsforbund (NRL) fått midler til et eget prosjekt.</p> <p>I 2016/2017 gjennomførte Nordland politidistrikt en bred etterforskning av overgrepssakene i Tysfjord kommune og politidistriktet utarbeidet en egen rapport om etterforskningsarbeidet. Rapporten beskriver blant annet hvordan manglende kompetanse innen samisk språk og kultur var en utfordring for politiet i etterforskningen av overgrepssakene, og at politiet derfor kontaktet kompetansemiljøer som Arran og SANKS for å innhente nødvendig kompetanse.</p>

Forkortelser:

ASD – Arbeid- og sosialdepartementet

ATV – Alternativ til vold

AVdir - Arbeids- og velferdsdirektoratet

BFD - Barne- og familiedepartementet

Buudir - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

FHI – Folkehelseinstituttet

Hdir – helsedirektoratet

HOD - Helse- og omsorgsdepartementet

IMDi - Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

JD - Justis- og beredskapsdepartementet

KD - Kunnskapsdepartementet

KMD – Kommunal- og moderniseringsdepartementet

NKVTS - Nasjonalt kunnskapssenter om vold og

traumatisk stress

POD – Politidirektoratet

RHF – Regionalt helseforetak

RVTS - Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk

stress og selvmordsforebygging

SANKS - Samisk nasjonal kompetansetjeneste –

psykisk helsevern og rus

UDI – Utlendingsdirektoratet

Udir – Utdanningsdirektoratet

NR.	ANSVAR	REGJERINGEN VIL	STATUS	RAPPORTERING (kan offentliggjøres)
				<p>Det er gjennomført et særskilt prosjekt for å følge opp overgrepssakene i Tysfjord. Prosjektet Jasska - trygghet har fem delprosjekter som omfatter både håndtering av overgrepssakene og forebyggende tiltak. KMD bevilget til sammen 9,9 mill. kroner frem til 2020 til gjennomføring av prosjektet 2,4 mill. kroner er til delprosjektet om tillitsbygging.</p> <p>NKVTS, RVTS Nord og RVTS Midt jobber særskilt med kunnskap om vold og overgrep i samiske områder. Likeverdige tjenester til den samiske befolkningen og kunnskap om samisk språk og kultur i tjenesteapparateter særlige innsatsområder for RVTS Nord og Midt, og sentrene samarbeider blant annet tett med SANKS. I 2021 har RVTS Nord eksempelvis gjennomført frokostwebinarer som ligger tilgjengelig på nett, herunder <i>Seksualitet i minoritetsperspektiv - betydningen av å ha et språk for kropp og seksualitet</i>.</p> <p>Utvikling av et nasjonalt, samisk kompetansesenter for kommunalt og statlig barnevern, familievern og krisesentertilbud (NASAK) har som formål å bidra til at samiske barn, voksne og familier blir møtt på en god og likeverdig måte, og vil være en viktig aktør og samarbeidspartner i arbeidet med kompetanseheving i tjenestene. NASAK skal evalueres.</p> <p>HOD bevilger midler til Senter for samisk helseforskning. Bevilgningen for 2021 videreføres med 6,2 mill. kroner. Senteret har gjennomført to større befolkningsundersøkelser (SAMINOR-undersøkelsene). SAMINOR 2-studien viste at den samiske befolkningen er mer utsatt for vold enn den øvrige befolkningen. Det skal gjennomføres en ny SAMINOR-studie (SAMINOR 3) perioden i 2019–2027, hvor både nordsamiske, lulesamiske og sørsamiske områder inkluderes. Vold blir et viktig tema i denne undersøkelsen. Man ser behov for å se nærmere på utbredelsen og mekanismer for vold i nære relasjoner i samiske områder. Undersøkelsen inkluderer innhenting av data fra fylkene Troms- og Finnmark, Nordland og Trøndelag, i tillegg tas det sikte på å inkludere minimum 40 kommuner.</p> <p>Buudir jobber med å styrke samiske kompetanse ved krisesentrene i nord. Dette inngår i føringene til RVTSene i 2020, 2021 og 2022. I tillegg har krisesentrene i Bodø, Alta og Karasjok fått midler til utvikling av informasjonsmateriell på samiske språk over tilskuddsordningen «Drifts- og prosjekttilskudd til tiltak mot vold og overgrep» som forvaltes av Buudir. Utviklingsprosjekt i Karasjok har hatt som mål å gjenopprette/styrke tilbudet etter samisk krise- og incestsenter ble nedlagt i 2018. Arbeidet videreføres i 2022 og Buudir bistår med midler og prosjektbistand. NASAK skal bidra i arbeidet med å styrke krisesentertilbudet i Indre Finnmark.</p> <p>Handlingsplan mot vold i nære relasjoner (2021-2024) «Frihet fra vold» som ble lansert i august 2021, inneholder et eget innsatsområde om vold og overgrep i samiske samfunn.</p>
51.	ALLE	Bidra til mer kunnskap om vold og overgrep i befolkningen med innvandrerbakgrunn.	Påbegynt - løpende	<p>NKVTS har, på oppdrag fra BFD, gjennomført en <u>omfangsstudie om vold og overgrep mot barn</u>, hvor barn med innvandrerbakgrunn inngår. Studien ble lansert i oktober 2019.</p> <p>Voldsforskningsprogrammet ved NKVTS og NOVA fikk til sammen 6 mill. kroner årlig fra KD i perioden 2017-2019 for å innlemme forskningsprosjekter om temaene negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. KD videreførte støtten med 2 mill. kroner årlig til NOVA og 1,226 mill. kroner årlig til NKVTS i perioden 2020-2021. Alle RVTSene arbeider med dette og fokuserer på kultursensitivitet i sin undervisning. RVTS Øst har lansert siden «rettentil.no», et e-læringsverktøy for de som møter unge som er utsatt for negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. RVTSene har også jobbet med tematikken i forbindelse med sentrenes innsats knyttet til kommunale handlingsplaner på voldsfeltet, se rapportering tiltak 7. IMDi har etablert nettportalen Nora, om negativ sosial kontroll og tvang, som har både ungdom og ansatte i hjelpeapparatet som målgruppe.</p> <p>I forbindelse med Covid-19 har Helsedirektoratet samarbeidet tett med relevante kompetansemiljøer og bruker- og pårørendeorganisasjoner for å innhente og spre informasjon. Blant annet har NKVTS publisert råd til sårbare barn og voksne på 15 ulike språk. Hdir har også hatt kampanjer i sosiale kanaler om vold i nære relasjoner med filmer om avvergingsplikten og DinUtvei på flere språk.</p> <p>Se også omtale av informasjon om at krisesentertilbudet er trygt å bruke under pandemien under tiltak 46.</p>
52.	JD	Gjennomføre en ny omfangsundersøkelse om vold i nære relasjoner som en del av forskningsprogrammet om vold i nære relasjoner.	Påbegynt	<u>Omfangsundersøkelsen gjennomføres av NKVTS som del av forskningsprogrammet om vold i nære relasjoner (2019-2024)</u> . Datainnsamlingen vil pågå i 2021/2022 og rapport forventes rundt årsskiftet 2022/2023.
53.	HOD	Vurdere regulering av barns mulighet til å delta i forskning om sensitive temaer.	Ferdig	Forskriftsendring er gjennomført.
54.	JD (alle)	Øke kunnskapen om norske barns internettbruk ved å delta i internasjonal datainnsamling om risiko og trygghet for barn på internett (EU-Kids Online undersøkelsen 2017), og sørge for forskning og analyser av tematikken ved hjelp av relevante FoU-miljøer.	Påbegynt - løpende	<p>I EU-Kids Online-prosjektet ser Universitetet i Oslo (UiO) på norske barns håndtering av risiko på internett. Det er gitt midler til datainnsamling og påfølgende analyser i perioden 2018 - 2021. basert på tiltak 55. Det er gitt ut flere rapporter i tilknytning til prosjektet og det arrangeres ulike aktiviteter gjennom FoU-nettverk. Mer informasjon på nettsidene EU Kids Online IV - Institutt for medier og kommunikasjon (uio.no). I forbindelse med utarbeidelsen av strategi mot internettrelaterte overgrep er behovet for forskningsbasert kunnskap og kompetanse understreket. Det er bl.a. viktig med analyser om hvordan barn skal få hjelp av voksne når de opplever noe ubehagelig på internett, hvilken rolle internett spiller som arena for seksuell utforsking, og for selvskading og selvmord.</p> <p>NOVA gjennomfører i perioden 2019-2024 et prosjekt om internettrelaterte seksuelle overgrep mot barn og unge med mål om å sikre oppdatert og løpende forskning (4 mill. kroner). Prosjektet skal bl.a. bidra til bedre begrepsfesting og fenomenforståelse og forståelse av dynamikken mellom utøvere og utsatte. Det er tidligere gjennomført et prosjekt ved NOVA i 2018 om nettovergrep mot barn i Norge 2015-2017 basert på foreliggende forskning, gjennomgang av tips mottatt av Kripos samt kartlegging av politiet og tjenesteleverandørers erfaringer.</p> <p>I 2021 og 2022 gjennomføres et større forskningsprosjekt for å øke kunnskapen om gjerningspersoner, fornærmede og arena for seksuelle overgrep mot barn og unge, med hovedvekt på overgrep som skjer på internett. Dette er for å sikre god fenomenforståelse og gi bedre grunnlag for forebygging og reaksjon mot slik kriminalitet. Forskningsprosjektet består av tre delprosjekter, og har en total kostnad på 8,5 mill. kroner. Sintef Digital gjennomfører en systematisk kunnskapsoversikt om seksuelle overgrep mot barn og unge med særlig fokus på</p>

Forkortelser:

ASD – Arbeid- og sosialdepartementet
ATV – Alternativ til vold

AVdir - Arbeids- og velferdsdirektoratet

BFD - Barne- og familiedepartementet

Buudir - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

FHI – Folkehelseinstituttet

Hdir – helsedirektoratet

HOD - Helse- og omsorgsdepartementet

IMDi - Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

JD - Justis- og beredskapsdepartementet

KD - Kunnskapsdepartementet

KMD – Kommunal- og moderniseringsdepartementet

NKVTS - Nasjonalt kunnskapssenter om vold og

traumatisk stress

POD – Politidirektoratet

RHF – Regionalt helseforetak

RVTS - Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk

stress og selvmordsforebygging

SANKS - Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus

UDI – Utlendingsdirektoratet

Udir – Utdanningsdirektoratet

NR.	ANSVAR	REGJERINGEN VIL	STATUS	RAPPORTERING (kan offentliggjøres)
				gjerningsperson, arena og offer sett i sammenheng. NKVTS og NOVA gjennomfører empiriske undersøkelser og analyser av gjerningspersoner og fornærmede. NTNU Center for Cyber and Information Security (CCIS) i samarbeid med Trøndelag Politidistrikt gjennomfører en kartlegging og analyse av arenaer som brukes til tilgang og deling av overgrepsmateriale.
55.	ALLE	Legge til rette for at ny forskningsbasert kunnskap om barns internettbruk benyttes i relevant politikktutvikling.	Påbegynt - løpende	I oppfølging av strategi mot internetrelaterte overgrep legges det opp til inkludering av forskningsbaserte vurderinger i utvikling av innsatsen. Dette bygger på de ulike forskningsprosjektene som er igangsatt ved UiO/Instiutt for kommunikasjon og medier, OsloMet/NOVA og de igangsatte FoU-prosjektene finansiert av JD (jf. tiltak 54). Disse prosjektene vil bidra til utvikling av politikk og tiltak. Universitetet i Oslo har utarbeidet rapporten «Norske barns håndtering av risiko på internett. Grunnlag for FoU-aktiviteter og forskernettverk». Prosjektet etablerte et grunnlag for analysesamarbeid mellom forskermiljøer som har kunnskap om tematikken barn, unge og internett som vil følges opp gjennom strategien mot internetrelaterte overgrep.
56.	ALLE	Videreføre arbeidet med å bedre statistikkgrunnlaget på volds- og overgrepfeltet.	Påbegynt - løpende	Det pågår et kontinuerlig arbeid i flere sektorer for å videreutvikle statistikken om vold og overgrep. Bufdir jobber med å utbedre registrering av voldssaker i familieverntjenesten. I 2018 ble det gjennomført en kartlegging av voldssaker ved alle familievernkontorer. Tallene brukes for å innrette videre fagutviklingsarbeid i tjenesten, og gir viktig kunnskap om familievernets arbeid med vold i nære relasjoner på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå. Bufdirs statistikker for hhv. krisesentertilbudet og tilbudet ved sentrene mot incest og seksuelle overgrep (SMISO) er digitalisert og videreutvikles jevnlig. Direktoratet utvikler nettsider med statistikk om vold i nære relasjoner. Det ble i 2018 gjennomført en <u>undersøkelse for å kartlegge befolkningens kunnskap om og holdninger til vold i nære relasjoner</u> . <u>NOVA-rapport 8/18 Ungdata 2018</u> bidrar med nye tall på volds- og overgrepfeltet. Rapporten omfatter svar fra om lag 250 000 elever på ungdomsskoler og videregående skoler i perioden 2016–2018. NKVTS sin rapport <u>Ungdoms erfaringer med vold og overgrep i oppveksten: En nasjonal undersøkelse av ungdom i alderen 12 til 16 år</u> ble lansert i oktober 2019. Rapporten presenterer funnene fra UEVO-studien, en nasjonalt representativ omfangsundersøkelse av volds- og overgrepserfaringer og omsorgssvikt blant 9 240 ungdom i alderen 12 til 16 år. Bufdir bidro til finansieringen av SSBs nye befolkningsundersøkelse om livskvalitet i 2020. I undersøkelsen ble respondentene spurt om erfaringer med trusler, vold, seksuelle overgrep og lignende. <u>Rapporten fra undersøkelsen, Livskvalitet i Norge 2020</u> fastslår et forhold mellom disse erfaringene og lav tilfredshet med livet. SSB har gjentatt Livskvalitetsundersøkelsen, med det samme spørsmålsbatteriet, i 2021. Resultatene fra 2021-undersøkelsen ble presentert høsten 2021. Hdir har samarbeidet med SSB og Bufdir om innhenting av statistikk til bl.a. KOSTRA-rapportering om vold og overgrepfeltet. KOSTRA-rapporteringen i skjema 7B gir informasjon om kommunenes krisesentertilbud og arbeid mot vold i nære relasjoner. Gjennom IS-24/8-rapporteringen har det siden 2017 blitt hentet inn statistikk over hvordan kommunalt psykisk helse- og rusarbeid jobber med vold. I 2020 inngikk blant annet spørsmål om hvordan kommunalt psykisk helse- og rusarbeid er involvert i oppfølgingen etter vold og om kommunen har etablert skriftlige prosedyrer for oppfølging av personer som har vært utsatt for vold og overgrep og for å identifisere voldsproblematikk hos personer med rusproblemer som mottar kommunale tjenester. Det spørres også om kommunene har et system for håndtering av vold i nære relasjoner, og hva som er de største utfordringene i arbeidet med vold og overgrep i kommunalt psykisk helse- og rusarbeid. NKVTS har, på oppdrag fra Bufdir, undersøkt forekomsten av vold og overgrep under Covid 19-pandemien, både under nedstengingen i 2020 og våren 2021. NKVTS studie fra 2019 (se ovenfor) har dannet sammenligningsgrunnlag. NKVTS skal også se på meldinger til barneverntjenesten før, under og etter pandemien.
57.	BFD	Utarbeide faglige anbefalinger om kvalitet og innhold i krisesentertilbudet, inkludert tilbudet til barn.	Ferdig	Bufdir lanserte en <u>fagveileder for kommunens krisesentertilbud</u> i 2018. Brukere og ansatte ved krisesentrene, representanter fra kommuner, fylkesmenn, relevante direktorater, sentrale organisasjoner og forskere på feltet har vært involvert i arbeidet. Veilederen er senere videreutviklet med fagstoff og oppdatert etter innspill fra kommuner og krisesentre. Fem krisesentre har deltatt i et eget utprøvningsprosjekt for å kvalitetssikre innholdet. Det er lagt inn i RVTS'enes og statsforvalterens oppdrag å gjøre veilederen kjent for kommuner og krisesentre i sine områder. Bufdir jobber kontinuerlig med å videreutvikle og holde veilederen relevant.
58.	BFD	Videreutvikle krisesentertilbudet for utsatte grupper.	Påbegynt - løpende	Det er bevilget om lag 3 mill. kroner årlig i planperioden til utviklingsprosjekter for å styrke krisesentertilbudet til særlige utsatte grupper (hovedfokus rus, psykiatri og funksjonsnedsettelse) og flere kommuner deltar eller har deltatt i prosjektet. I 2020 startet Bufdir arbeidet med å styrke krise- og incestsentertilbudet til den samiske befolkningen i Indre-Finnmark. Arbeidet pågår og sees i sammenheng med videreutviklingen av NASAK (se utdypende informasjon under punkt 50). Bufdirs faglige veileder for kommunenes krisesentertilbud oppdateres med erfaringer og resultater fra utviklingsarbeidet. Midlene som bevilges til dette formålet ble, fra 2020, lagt inn i Bufdirs eksisterende tilskuddsordning til tiltak mot vold og overgrep, slik at alle landets krisesentre i samarbeid med vertskommune kan søke om midler til å styrke krisesentertilbudet til særlige utsatte grupper. Krisesentertilbudet til disse gruppene er fremhevet i tildelingsbrevet til Statsforvalterne.
59.	HOD	Vurdere hvordan samarbeidet mellom helse- og omsorgstjenesten og krisesentrene fungerer og kan bedres.	Påbegynt	Viser til tiltak 5. Nordlandsforskning/KUN fikk i oppdrag fra Bufdir å utarbeide en kunnskapsoversikt om krisesentertilbudet. Rapport forelå 1. november 2019. Rapporten omhandler i liten grad samarbeid mellom krisesenter og helse- og omsorgstjenesten. Bufdir satt ut et evalueringsoppdrag til NORCE i 2020 hvor de skal evaluere kommunenes arbeid med krisesenterloven og oppfølgingen av utsatte i reetableringsfasen. Studien er utvidet for å se nærmere på samarbeidet mellom krisesentertilbudet og helse- og omsorgstjenestene. Rapport vil foreligge sommer 2022. På bakgrunn av resultatene av studien, vil Hdir vurdere behov for tiltak for å bedre samarbeidet mellom krisesentre og helse- og omsorgstjenesten. Helsedirektoratet vil særlig se nærmere på hvilken helseoppfølging det legges til rette for, for voksne og særlig for barn som er på krisesenter.
60.	BFD	Evaluere sentrene mot incest og seksuelle overgrep.	Ferdig	NOVA gjennomførte i 2016 og 2017 en evaluering av arbeidet ved sentrene mot incest og seksuelle overgrep. Rapporten ble lansert 29. november 2017. En hovedkonklusjon i evalueringen er at sentrene bør bestå som egne tiltak og som et supplement til de ordinære offentlige hjelpetiltakene, at det er store forskjeller i sentrenes dimensjonering, fra et par årsverk ved de minste sentrene til godt over ti ved de største. Faglige anbefalinger for kvalitet og innhold ved sentrene, herunder tilbudet til barn ble lansert i 2022, etter høring hos sentrene, Nok Norge og RVTS'ene. De faglige anbefalingene vil oppdateres og videreutvikles kontinuerlig etter behov.

Forkortelser:

ASD – Arbeid- og sosialdepartementet
ATV – Alternativ til vold

AVdir - Arbeids- og velferdsdirektoratet

BFD - Barne- og familiedepartementet

Bufdir - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

FHI – Folkehelseinstituttet

Hdir – helsedirektoratet

HOD - Helse- og omsorgsdepartementet

IMDi - Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

JD - Justis- og beredskapsdepartementet

KD - Kunnskapsdepartementet

KMD – Kommunal- og moderniseringsdepartementet

NKVTS - Nasjonalt kunnskapssenter om vold og

traumatisk stress

POD – Politidirektoratet

RHF – Regionalt helseforetak

RVTS - Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk

stress og selvmordsforebygging

SANKS - Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus

UDI – Utlendingsdirektoratet

Udir – Utdanningsdirektoratet

NR.	ANSVAR	REGJERINGEN VIL	STATUS	RAPPORTERING (kan offentliggjøres)
61.	BFD	Fortsette å støtte Stine Sofie Senteret.	Ferdig	Tilskuddet til Stine Sofie senteret er videreført og styrket. I 2021 var tilskuddet på om lag 35 mill. kroner, hvorav 2 mill. kroner var avsatt til ettervern for barn som har hatt opphold på senteret.
62.	HOD	Utarbeide et kunnskapsgrunnlag for behandling, og utrede forløp for voldsutsatte og for voldsutøvere.	Ferdig	<p>NKVTS har gjennomført et utredningsprosjekt i 3 deler:</p> <p>1) Sammenstille og publisere kunnskapsgrunnlag for behandlingstilbud til voldsutsatte og voldsutøvere v/ FHI. Rapport og elektronisk <u>forskningskart</u> basert på en systematisk utvelgelse, kvalitetsvurdering og kategorisering av 349 kunnskapsoppssummeringer ble publisert i mai 2019, med oversikt over behandlingstiltak for personer som er utsatt for vold eller utøver vold.</p> <p>Kunnskapsrapporten <u>Behandlingstiltak for personer som er utsatt for eller utøver vold</u> ble også lansert. Denne viser hva som finnes av kunnskapsbaserte metoder og aktuelle kunnskapshull. Særlig seks kunnskapshull trekkes fram; eldrevold, digital vold, rusrelatert vold, tidlige intervensjoner og parterapi. NKVTS har i samarbeid med FHI undersøkt noen av disse kunnskapshullene ytterligere for å kunne danne et godt grunnlag for å vurdere og anbefale tiltak. Studier som kan bidra til å stoppe nye voldshendelser (dvs. behandling av personer som utøver vold i nære relasjoner generelt og mot barn spesielt) og studier som kan gi mer kunnskap om digital vold vil bli prioritert.</p> <p>Kunnskapsrapporten <u>Behandlingstiltak for personer som er utsatt for eller utøver digital vold</u> ble lansert i 2021. Resultatene viste at kunnskapsgrunnlaget er svært mangelfullt.</p> <p>Kunnskapsrapporten <u>Behandlingstiltak for personer som utøver seksuell vold i nære relasjoner</u> ble også publisert i 2021. Også her er konklusjonen at det forskningsbaserte kunnskapsgrunnlaget er for mangelfullt til å kunne vurdere hvorvidt behandling for personer som utøver seksuell vold i nære relasjoner har effekt.</p> <p>2) Utrede oppfølgings- og samhandlingsforløp for voldsutsatte barn og omsorgsgivere, herunder utredning av en voldsinformert tiltakskjede i kommunen (Trinnvis TF-CBT). Tilbudet dekker et «hull» i forløp for utsatte som ikke trenger spesialistbehandling. Målet med delprosjektet er at kommunene skal få kompetanse til å tilby hjelp til flere utsatte barn, gi hjelp på et tidlig tidspunkt, og at samarbeidet mellom kommunale tjenester og spesialisthelsetjenesten skal bli bedre. TF-CBT prøves ut i 10 kommuner med ca. 70-75 barn og deres omsorgspersoner.</p> <p>3) Elektronisk <u>veileder for helse- og omsorgspersonells arbeid med vold i nære relasjoner</u>, inkludert skisserte oppfølgings- og samhandlingsforløp ble publisert i oktober 2018 på NKVTS sine nettsider. Veilederen inneholder anbefalinger om avdekking, handling og samhandling ved mistanke om vold mot barn, voksne og sårbare grupper som eldre, gravide og personer med psykisk utviklingshemming. Veilederen omhandler også arbeid med personer som utøver vold, personer som er utsatt for kjønnslemlestelse og/eller negativ sosial kontroll. Veilederen blir jevnlig oppdatert. Veilederen er godt besøkt, med ca. 70 000 sidevisninger i halvåret.</p>
63.	HOD	Innføre kompetansekrav i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester, ved blant annet krav til at kommunen må ha psykolog, lege, jordmor, helsesøster og fysioterapeut knyttet til seg.	Ferdig	Innføring av kompetansekravet er vedtatt. Kravet til at kommunen skal ha psykolog trådte i kraft fra 2020.
64.	HOD	Styrke de kommunale tjenestetilbudene gjennom økt psykologkompetanse og helsestasjonsvirksomhet.	Ferdig	<p>Tilskuddsordningen for rekruttering av psykologer i kommunene er avsluttet da lovkrav om psykologkompetanse trådte i kraft fra 1. januar 2020. I 2020 ble 211,6 mill. kroner overført til kommunenes frie inntekter over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett.</p> <p>I 2019 ble det gitt tilskudd til rekruttering av 617 psykologstillinger i 384 kommuner og bydeler. 92,5 pst. av psykologene ble ansatt i 100 pst. stilling og nær 89 pst. oppgis å være i fast stilling. Fra 1. januar 2020 ble antall kommuner redusert fra 422 til 356. Om lag 15 av kommunene som ikke mottok tilskudd i 2019 er nå slått sammen med kommuner som mottar tilskudd. Flere kommuner som ikke har mottatt tilskudd har planer om å inngå interkommunalt samarbeid med kommuner som har psykologer og/eller kjøpe private psykologtjenester. I rapporteringen for 2018 vurderte 82 prosent av kommunene stor grad/svært stor grad av måloppnåelse for tilskuddet. Psykologkompetansen benyttes fortsatt i størst grad inn mot psykisk helse og dernest i arbeid med vold, overgrep og traumer. Psykologene benyttes i et bredt spenn fra samfunns- og systemrettet arbeid, helsefremmende og forebyggende arbeid, behandling og oppfølging, herunder utredning og diagnostisering.</p> <p>Styrket satsning på helsestasjon og skolehelsetjenesten – se omtale under tiltak 22.</p>
65.	HOD	Legge til rette for et mer teambasert helsetjenestetilbud.	Påbegynt - løpende	<p>Det arbeides med etablering av flere ulike typer team i kommunene, som primærhelseteam, ulike typer oppfølgingsteam, konsultasjonsteam, psykososialt kriseteam, ACT/ FACT-team og Rask psykisk helsehjelp-team med flere. En faglig anbefaling er å ta i bruk kunnskapsbaserte metoder for mer tverrfaglig, teambasert arbeid og inkludere en mer proaktiv arbeidsform. Hdir anbefaler dette som en hensiktsmessig organisering for å sørge for forsvarlige tjenester.</p> <p>Se også tiltak 62. hvor NKVTS utreder oppfølgings- og samhandlingsforløp for voldsutsatte barn og omsorgsgivere som er en teambasert modell for oppfølging. Konsultasjonsteam er en viktig modell i arbeidet for å forebygge og avdekke vold, men det er også behov for at det etableres kompetanse og tverrfaglig teamarbeid relatert til volds- og traumeoppfølging over tid hvor kommunens helsepersonell er med.</p>
66.	HOD	Vurdere effekten av integrert rus- og voldsbehandling, samt brukernes synspunkter på arbeid med volds- og traumeerfaringer i rusbehandling.	Ferdig	De regionale kompetansesentrene på rusfeltet (KoRus) har siden 2017 samarbeidet med RVTSe om utvikling av kunnskapsmoduler på området rus og vold, for bruk i spesialisthelsetjenesten og kommunene. Sentrene har også samarbeidet bredt og tett med andre aktører om utviklingen av modulene og tilhørende ressurser innen integrert behandling rus og vold, og resultatet er lansert på nettstedet www.rusogvold.no . Det er i 2021 øremerket midler til implementerings- og evalueringsarbeid.

Forkortelser:

ASD – Arbeid- og sosialdepartementet
 ATV – Alternativ til vold
 AVdir - Arbeids- og velferdsdirektoratet
 BFD - Barne- og familiedepartementet
 Bufdir - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
 FHI – Folkehelseinstituttet

Hdir – helsedirektoratet
 HOD - Helse- og omsorgsdepartementet
 IMDi - Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
 JD - Justis- og beredskapsdepartementet

KD - Kunnskapsdepartementet
 KMD – Kommunal- og moderniseringsdepartementet
 NKVTS - Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress

POD – Politidirektoratet
 RHF – Regionalt helseforetak
 RVTs - Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging

SANKS - Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus
 UDI – Utlendingsdirektoratet
 Udir – Utdanningsdirektoratet

NR.	ANSVAR	REGJERINGEN VIL	STATUS	RAPPORTERING (kan offentliggjøres)
67.	HOD	Styrke behandlingstilbudet for mennesker med rus- og/eller psykiske helseutfordringer. Dette inkluderer også mennesker med traumeerfaringer.	Påbegynt - løpende	<p>Å styrke behandlingstilbudet til mennesker med rus- og /eller psykiske helseutfordringer, som inkluderer personer med traumeerfaringer, innebærer særskilte tiltak, styrking av det ordinære tilbudet og utbredelse av kunnskapsbaserte tjenestemodeller i hele landet. Det gjelder både de som har milde og moderate problemer og de med langvarig og alvorlige problemer. Hdir har lenge forvaltet tilskuddsordninger for å fremme en større utbredelse av Rask psykisk helsehjelp (RPH) og tverrfaglige aktivt oppsøkende behandlingsteam ACT og FACT-team. Tiltakene RPH og ACT/FACT er i rute med gode resultater. For å øke antall kommuner som benytter RPH er det fra 2021 besluttet en gradvis omlegging av ordningen. Hdir er også i gang med en utprøving av FACT ung, og har igangsatt fire piloter og seks forprosjekter. Formålet er å nå ungdom som ikke får nyttiggjort seg av eksisterende tilbud og sikre helhetlig oppfølging. Bevilgningen til ACT/FACT og FACT ung ble styrket med 95,5 millioner kroner i 2022. I 2022 ble det også bevilget 30 millioner kroner til utvikling og pilotering av kunnskapsbaserte, kommunale lavterskeltilbud uten krav om henvisning, for barn og unge med lettere psykiske plager og begynnende rusproblemer.</p> <p>NKVTS gjennomfører med tilskudd fra Hdir et prosjekt om implementering av kunnskapsbasert behandling av posttraumatisk stresslidelse (PTSD) hos voksne i distriktpsikiatriske sentre (DPS). I 2020 ble 5 ruspoliklinikker inkludert i implementeringsarbeidet, som et samarbeidsprosjekt med OUS. Planen er å teste ut behandling av PTSD på personer med samtidig rus- og traumelidelse. NKVTS gjennomfører et liknende prosjekt i barne- og ungdomspsykiatriske poliklinikker (BUP): implementering av traumefokustert kognitiv atferdsterapi (TF-CBT) for barn og unge.</p> <p>NKVTS har skissert sentrale elementer i et behandlingsforløp for posttraumatisk lidelse. Dette er gjort i sammenheng med opplæring og implementering av traumefokustert behandling i DPS-ene.</p> <p><u>Presentasjon av sentrale elementer i et behandlingsforløp for posttraumatisk stresslidelse (PTSD) (nkvts.no)</u></p> <p>Se også tiltak 66.</p>
68.	HOD	Utvikle verktøy for kartlegging av voldsrisiko.	Ferdig	<p>Det faglige rådet «Utredning av risiko for vold – bruk av strukturerte kliniske verktøy» IS-2661 ble revidert i mars 2018 og lansert i mai 2018 på Hdirs hjemmesider. Faglige råd ved voldsrisiko beskriver hvordan helsepersonell i spesialisthelsetjenesten kan gjøre pålitelige risikoutredninger og hvilke strukturerte verktøy som anbefales for å identifisere risiko og for å forebygge mulige voldshandlinger.</p>
69.	HOD	Sikre at volds- og overgrepserfaringer inngår i arbeidet med Pakkeforløp psykisk helse og rus, ved utredning, tiltak og behandling.	Ferdig	<p>I tilknytning til utarbeidelse av pakkeforløp for psykisk helse og rus, ble det nedsatt en egen ressursgruppe som har gitt innspill og faglige anbefalinger om vold, overgrep- og andre traumatiske erfaringer. Ressursgruppen har bestått av 30 representanter fra brukerorganisasjoner og relevante kompetansemiljøer på feltet. Det er innført syv pakkeforløp i tjenestene fra og med 2019. Det er lagt inn anbefalinger om hva som bør kartlegges og utredes med tanke på volds- og traume-erfaringer i alle pakkeforløpene, samt lagt inn lenker til aktuelle verktøy og anbefalinger for tiltak.</p> <p>NKVTS har med tilskudd fra Hdir etablert en egen nettside hvor de har publisert anbefalte verktøy for kartlegging og utredning, og som det er lenket til i forløpene. På bakgrunn av innspill fra tjenester og brukere gjennomfører Hdir en oppdatering av forløpene, også med tanke på anbefalinger for pasienter med potensielle traumelidelser. Plan for oppdatering er ferdigstillelse høst 2020 og innføring fra januar 2021.</p>
70.	BFD / HOD	Sørge for at barn og unge ved barnevernsinstitusjoner som sliter med traumer, blir oppdaget og får nødvendig helsehjelp.	Påbegynt - løpende	<p>Bufdir og Hdir har i flere år samarbeidet om tiltak som skal bidra til at barn i barnevernet får nødvendig psykisk helsehjelp, herunder nødvendig helsehjelp for traumer. Bedre samarbeid og samordning er avgjørende for lykkes i å gi disse barna og ungdommene som trenger det, et best mulig tilbud. Det er innført funksjoner som helseansvarlig i barnevernsinstitusjoner og barnevernsansvarlig i BUP, henholdsvis i form av retningslinjer og nasjonale faglige råd. En viktig oppgave for helseansvarlig og barnevernsansvarlig er å bidra til at barn og unge i barnevernsinstitusjon får nødvendig helsehjelp.</p> <p>Bufdir har utarbeidet et <u>e-læringsprogram for ansatte i barnevernsinstitusjoner</u> for å øke kompetansen i barnevernet om barn og unges psykiske helse og om hva som kreves for å bistå slik at barnet får nødvendig helsehjelp.</p> <p>Direktoratene har revidert rundskrivet «Samarbeid mellom barneverntjenester og psykiske helsetjenester til barnets beste». I rundskrivet omtales blant annet tjenestenes ansvar og oppgaver, regler om samarbeid, samarbeidsavtaler, informasjonsutveksling, opplysningsplikt til barneverntjenesten, rett til nødvendig helsehjelp og samtykkeregler. Revidert rundskriv inneholder nå også nasjonale føringer for innhold i samarbeidsavtaler mellom barnevern- og helsetjenestene.</p> <p>Helse Nord RHF og Helse Sør-Øst RHF har i samarbeid med Bufdir og Hdir opprettet to kombinerte behandlings- og omsorgsinstitusjoner for barn og unge som har et samtidig behov for både barnevern- og helsetjenester. Helsepersonellet som skal yte helsehjelp til barn i det nye institusjonstilbudet skal være ansatt i psykisk helsevern for barn og unge, men ha sitt arbeidssted i institusjonen</p> <p>I tillegg til det nye institusjonstilbudet jobbes det med å utvikle og pilotere modeller for ambulant psykisk helsehjelp til barn i barnevernsinstitusjoner, herunder også tverrfaglig oppsøkende behandlings- og oppfølgingsteam (ACT/FACT Ung). Formålet er å nå ungdom som ikke får nyttiggjort seg eksisterende tilbud og sikre helhetlig oppfølging. FACT ung piloteres nå flere steder og det pågår et utrednings- og evalueringssopplegg for pilotene.</p> <p>Det pågår også pilotering av bruk av digitale verktøy (lyd og bilde) for oppfølging og behandling av barn i barnevernsinstitusjon.</p> <p>Hdir og Bufdir publiserte i 2020 et <u>pakkeforløp for kartlegging og utredning av psykisk helse og rus hos barn og unge i barnevernet</u>. Målet med pakkeforløpet er å bidra til at barn og unge i barnevernet blir kartlagt og utredet tidlig for sine eventuelle psykiske vansker og rusmiddelproblemer, slik at de sikres nødvendig helsehjelp, i kombinasjon med riktig tiltak fra barnevernet. Pakkeforløpet beskriver ansvar, oppgaver og samarbeid mellom barnevern og helsetjenester.</p> <p>Bufdir og Hdir har utredet en ordning for rutinemessig helsekartlegging av barn som plasseres utenfor hjemmet.</p>

Forkortelser:

ASD – Arbeid- og sosialdepartementet
 ATV – Alternativ til vold
 AVdir - Arbeids- og velferdsdirektoratet
 BFD - Barne- og familiedepartementet
 Bufdir - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
 FHI – Folkehelseinstituttet

Hdir – helsedirektoratet
 HOD - Helse- og omsorgsdepartementet
 IMDi - Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
 JD - Justis- og beredskapsdepartementet

KD - Kunnskapsdepartementet
 KMD – Kommunal- og moderniseringsdepartementet
 NKVTS - Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress

POD – Politidirektoratet
 RHF – Regionalt helseforetak
 RVTS - Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging

SANKS - Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus
 UDI – Utlendingsdirektoratet
 Udir – Utdanningsdirektoratet

NR.	ANSVAR	REGJERINGEN VIL	STATUS	RAPPORTERING (kan offentliggjøres)
71.	HOD	Bedre behandlingstilbudet til barn og unge med problematisk eller skadelig seksuell atferd og videreføre arbeidet med å spre gode behandlingsmetoder.	Påbegynt - Løpende	<p>Helse Vest RHF har fått i oppdrag å lede arbeidet med å styrke kompetansen og etablere behandlingstilbud i psykisk helsevern i alle helseregioner for barn og unge med problematisk eller skadelig seksuell atferd (SSA) uavhengig av hvor i landet de bor. Helse Vest RHF skal samarbeide med de øvrige RHFene om oppdraget.</p> <p>Oppdraget må ses i sammenheng med oppdrag til de regionale helseforetakene for 2017 om å opprette et nasjonalt klinisk nettverk for å bygge opp kunnskapsbasert utrednings- og behandlingskompetanse i spesialisthelsetjenesten for barn og unge som har utøvet problematisk eller skadelig seksuell atferd (SSA). Nettverket er etablert og ledes av Betanien sykehus på vegne av Helse Vest RHF. Klinikere i nettverket fra alle landets regioner har og vil få styrket egen spisskompetanse gjennom kursrekke og felles samlinger (2019-2020-2021).</p> <p>Kompetanseutvikling har foregått gjennom nasjonale samlinger i interregionalt nettverk, gjennom regionale og lokale aktiviteter og utarbeidelse/oversettelse av faglitteratur. Tilsvarende kompetanseutviklingsprosjekt for SSA er under etablering i habiliteringstjenesten. Prosjektet gjennomføres i perioden 2020-2023 og prosjektledelse er ved Helse Fonna.</p> <p>Tilsvarende kompetanseutviklingsprosjekt for SSA er under etablering i habiliteringstjenesten. Prosjektet gjennomføres i perioden 2020 – 2023 og prosjektledelse er ved Helse Fonna.</p> <p>NKVTS og RVTSene viderefører i 2022 sine innsatser for å styrke arbeidet rettet mot barn og unge med skadelig seksuell atferd bl.a. i samarbeid med det nasjonale kliniske nettverket for behandling av barn og unge med SSA (skadelig seksuell atferd) / Helse Vest / RHF</p> <p>Se også omtale under tiltak 44.</p>
72.	HOD	Vurdere å etablere et nasjonalt klinisk nettverk for behandling av barn og unge med seksuelle atferdsproblemer.	Ferdig	Nasjonalt klinisk nettverk for behandling av barn og unge med seksuelle adferdsforstyrrelser er etablert. Se tiltak 71.
73.	HOD	Videreføre arbeidet med å utvikle behandlingstilbud for personer som er dømt for å ha utført seksuelle overgrep.	Ferdig	<p>BASIS-prosjektet i Helse Sør-Øst har utviklet et behandlingstilbud til seksuallovbruddsdømte, inklusiv pedofile, med identifisert forhøyet risiko for tilbakefall. Hovedaktivitet er drift og utprøving av valgte behandlingsmodell. Tverretattlig samarbeid er en forutsetning og grunnlaget for et administrativt og kostnadseffektivt behandlingsprosjekt. Prosjektet har levert sluttrapport. Hdir har vurdert rapporten og oversendt den til HOD. Prosjektet ble avsluttet i juni 2019.</p> <p>Det ble bevilget 19 mill. kroner i 2019 (halvårsvirkning) til utbygging av et landsdekkende behandlingstilbud, og 38. mill. kroner i budsjettet for 2020. Etableringen av et landsdekkende behandlingstilbud etter BASIS-modellen er påbegynt i alle helseregioner i samarbeid med kriminalomsorgen.</p>
74.	BFD	Styrke familievernets tilbud til familier der det forekommer vold og familievernets samarbeid med ATV.	Påbegynt - løpende	<p>Familievernets behandlingsskapasitet og kompetanse er styrket i planperioden fra 2017-2021. Det er etablert et formalisert samarbeid mellom ATV og Bufdir, og et operativt samarbeid mellom familievernets spisskompetansemiljø på vold i nære relasjoner og høykonflikt, og ATV. Det gjennomføres jevnliges kontaktmøter mellom Bufdir, ATV, Bufetat region Øst og SKM vold og høykonflikt som en del av formaliseringen og oppfølgingen av samarbeidet. Alle familievernkontor som er lokalisert i nærheten av et ATV-kontor har nå et formalisert samarbeid. I 2021 gjennomførte Bufdir en undersøkelse blant familievernkontorene om deres erfaring og opplevelse av samarbeid med ATV-kontorene lokalt. Undersøkelsen viste at en stor andel av de som er lokalisert i nærheten av et ATV-kontor har god erfaring med samarbeidet, og mange har en skriftlig samarbeidsavtale. Resultatene fra undersøkelsen benyttes i arbeidet med å styrke samarbeidet mellom familievernkontorene og ATV-kontorene.</p> <p>Som en del av arbeidet med å styrke og videreutvikle tjenestens kompetanse og tilbud er det i 2019, 2020 og 2021 gjennomført opplæring og oppfølging av 150 ansatte i tjenesten i metodikken Enkel og effektiv aggresjonskontroll (EEA). Målet med opplæringen er å heve behandlingskompetansen på arbeid med vold i tjenesten. Opplæringen er et resultat av et samarbeid mellom Spisskompetansemiljøet på vold i nære relasjoner og høykonflikt og ATV. Det er igangsatt et arbeid for å ivareta kompetansen som er opparbeidet i utprøvingen, og for å videreføre implementeringen av metodikken de neste årene.</p> <p>Som en del av arbeidet med å utvikle familievern tjenestens arbeid med unge med aggresjons- og voldsproblematikk, og deres familier, prøves metoden «Funksjonell familierapi» (FFT) ut i tjenesten i perioden 2018-2022. Utprøvingen gjennomføres ved Drammen familievernkontor i Bufetat region Sør, og NUBU har ansvar for veiledning og oppfølging av teamet. En følgeevaluering av utprøvingen blir gjennomført av Rambøll, og ferdigstilles våren 2022.</p> <p>I 2021 ble det også gjennomført et pilotprosjekt på Emotion Focused Therapy (EFT) som faglig tilnærming til pararbeid der det er vold.</p> <p>Alternativ til Vold er styrket med om lag 39 mill. kroner i perioden 2017-2021. Styrkingen i planperioden har gått til utvidet mandat (familiemandat), til etablering av nye kontorer og til å utvide bruken av kurset <i>Bryt voldsarven</i>.</p> <p>Se også informasjon under tiltak 39 - Styrke kompetansen om vold og overgrep i familievernet.</p>
75.	KD/ALLE	Bidra til at flere kommunale tjenester og statlige etater etablerer bestillingssystemer og rutiner som kan øke bruk av kvalifisert tolk i tjenesteytingen.	Påbegynt - løpende	<p>IMDi lanserte et nytt nasjonalt tolkeregister 25. mars 2020, jf. tolkeregisteret.no. IMDi forvalter bevilgningen for statsautorisasjonsordningen for tolker, som skal bidra til flere kvalifiserte tolker i offentlig sektor. Testing, utdanning og autorisering av tolker er samlet ved OsloMet.</p> <p>Ny lov om offentlige organers ansvar for bruk av tolk mv. (tolkeloven) ble vedtatt i 2021 og trådte i kraft 1. januar 2022.</p> <p>Hdirs veileder om kommunikasjon via tolk for ledere og personell i helse- og omsorgstjenestene skal bidra til gode rutiner for vurdering av tolkebehov og bestilling av kvalifisert tolk. Veilederen er lett tilgjengelig på Hdirs nettsider og den foreligger også i en kortversjon. Veilederen omtales og henvises til i aktuelle retningslinjer etc. Det er etablert e-læringskurs om bruk av tolk i helsetjenestene som har bidratt til kompetanseheving for helsepersonell.</p>

Forkortelser:

ASD – Arbeid- og sosialdepartementet
 ATV – Alternativ til vold
 AVdir - Arbeids- og velferdsdirektoratet
 BFD - Barne- og familiedepartementet
 Bufdir - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
 FHI – Folkehelseinstituttet

Hdir – helsedirektoratet
 HOD - Helse- og omsorgsdepartementet
 IMDi - Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
 JD - Justis- og beredskapsdepartementet

KD - Kunnskapsdepartementet
 KMD – Kommunal- og moderniseringsdepartementet
 NKVTS - Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress

POD – Politidirektoratet
 RHF – Regionalt helseforetak
 RVTS - Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging

SANKS - Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus
 UDI – Utlendingsdirektoratet
 Udir – Utdanningsdirektoratet

NR.	ANSVAR	REGJERINGEN VIL	STATUS	RAPPORTERING (kan offentliggjøres)
76.	JD	Opprette offeromsorgskontor i tilknytning til politiet i landets 12 politidistrikt.	Ferdig	Støttesentre for kriminalitetsutsatte ble etablert i hvert politidistrikt i 2017. Støttesentrene skal evalueres.
77.	JD	Sørge for at det etableres egne fagmiljøer for kriminalitetsbekjempelse innen vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep i alle politidistrikter.	Ferdig	Gjennomføres av POD som en del av nærpolitireformen.
78.	JD	Evaluere prøveprosjektet SARA for barn med tanke på å spre verktøyet til alle politidistrikter.	Ferdig	Prosjektet har levert gode resultater i prøveperioden. Sluttrapport fra prosjektet ble oversendt departementet i juli 2018.
79.	JD	Evaluere besøksforbudet, herunder hvordan politiet følger opp brudd på besøksforbud.	Ferdig	Evalueringen er gjennomført av NOVA og rapport ble lagt fram i januar 2019. Rapporten kan lastes ned her .
80.	JD	Etablere retningslinjer for politiets samarbeid med øvrige tjenester ved bruk av omvendt voldsalarm.	Ferdig	Kripos fikk dette oppdraget i 2018 og nedsatte en arbeidsgruppe med Sør-Øst og Øst Politidistrikter. Retningslinjene er ferdigstilt og ble sendt politidistriktene i januar 2022.
81.	JD	Etablere retningslinjer for politiets bruk av kode 6 (strengt fortrolig adresse), inkludert samarbeid med øvrige tjenester.	Ferdig	Retningslinjene er ferdigstilt.
82.	JD	Nedsette en gruppe/kommisjon som skal gjennomgå et utvalg av partnerdrapssaker.	Ferdig	Utvalget ble satt ned i oktober 2018 og leverte NOU 2020: 17 Varslede drap? — Partnerdrapsutvalgets utredning 15. desember 2020.
83.	JD	Styrke kapasitet og kompetanse ved Statens barnehus og ved etterforskning av vold og overgrepssaker mot barn.	Påbegynt - løpende	NOVA/OsloMet har gjennomført en evaluering av Statens barnehus som ble lansert 20. januar 2022. Hovedkonklusjonen i evalueringen er at barnehusstilbudet er godt og dekkende. Unntaket er Nord-Norge, der NOVA har anbefalt at det etableres et nytt barnehusstilbud, i tillegg til det eksisterende. Politidirektoratet har fått i oppdrag å etablere Statens barnehus i det samiske kjerneområdet i Finnmark. Fremdriftsplan for arbeidet ble oversendt Justis- og beredskapsdepartementet 1. april 2022.
84.	JD	Utarbeide nasjonale retningslinjer for Statens barnehus.	Ferdig	Retningslinjene ble ferdigstilt i 2017.
85.	HOD	Utarbeide retningslinjer for medisinske undersøkelser/ tannhelseundersøkelser ved Statens barnehus.	Ferdig	Faglige råd for medisinske undersøkelser i Statens barnehus er utarbeidet og publisert på Hdirs nettside . Der anbefales det også i kap. 9 at helsepersonell fra helseforetaket bør sikre at barnet får videre nødvendig helsemessig oppfølging. Del 1 av Nasjonal faglig retningslinje «Tannhelsetjenester til barn og unge» fra oktober 2018 omfatter også fylkeskommunens ansvar for tannhelseundersøkelser ved Statens Barnehus. Retningslinjene beskriver også fylkeskommunenes ansvar for å sørge for at tannleger er tilgjengelige for å gjennomføre undersøkelser ved Statens Barnehus, i henhold til en kunnskapsbasert fagprosedyre. Kapitlet «Opplysningsplikten ved barnemishandling, seksuelle overgrep eller omsorgssvikt» har anbefalingen/lovkravet «Fylkeskommunene skal sørge for at tannleger er tilgjengelige for å gjennomføre undersøkelser ved Statens Barnehus». Det anbefales å benytte den kunnskapsbaserte fagprosedyren « Tannlegeundersøkelser av barn utsatt for vold og seksuelle overgrep » ved gjennomføring av tann- og munnundersøkelsene. Prosedyren er utarbeidet ved Sørlandet sykehus og Statens Barnehus Kristiansand.
86.	HOD	Gjennomgå betalingspraksisen for medisinske undersøkelser ved barnehusene for å sikre likhet mellom barnehusene.	Ferdig	Betalingsordningen for medisinske undersøkelser i Statens barnehus ble endret fra 1.9.2017. Betalingspraksis vil inngå i samarbeidsavtalen mellom barnehus og helseforetak. Ordinære kostnader knyttet til medisinske undersøkelser finansieres av de regionale helseforetakene. Rettsmedisinske erklæringer honoreres med gjeldende timehonorar og faktureres ansvarlig politidistrikt av det lokale HF som yter tjenesten. Mal for samarbeidsavtale mellom RHF og Politidistrikt og informasjon om betalingspraksis er ferdig utarbeidet og sendt RHF-ene.

Forkortelser:

ASD – Arbeid- og sosialdepartementet
ATV – Alternativ til vold

AVdir - Arbeids- og velferdsdirektoratet

BFD - Barne- og familiedepartementet

Bufdir - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet

FHI – Folkehelseinstituttet

Hdir – helsedirektoratet

HOD - Helse- og omsorgsdepartementet

IMDi - Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

JD - Justis- og beredskapsdepartementet

KD - Kunnskapsdepartementet

KMD – Kommunal- og moderniseringsdepartementet

NKVTS - Nasjonalt kunnskapssenter om vold og

traumatisk stress

POD – Politidirektoratet

RHF – Regionalt helseforetak

RVTS - Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk

stress og selvmordsforebygging

SANKS - Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus

UDI – Utlendingsdirektoratet

Udir – Utdanningsdirektoratet

NR.	ANSVAR	REGJERINGEN VIL	STATUS	RAPPORTERING (kan offentliggjøres)
87.	JD	Utrede om avhør av barn og unge under 16 år som er mistenkt for seksuelle overgrep, skal gjennomføres ved Statens barnehus.	Ferdig	Det er foretatt en kostnadsberegning av tiltaket i 2017. Antatt årlig merkostnad for å inkludere denne gruppen i barnehusene er ca. 21,5 mill. kroner. JD vurderer hvordan dette kan følges opp videre.
88.	BFD	Utrede en lovendring med sikte på endring av foreldreretten og samværsretten til barn der far/stefar eller mor/stemor har blitt dømt for alvorlige overgrep mot egne barn/stebarn	Ferdig	I Prop. 167 L (2016-2017) Endringer i barnelova og straffeloven mv. (bedre rettsvern for barn mot vold og overgrep) er det uttalt: «Departementet følger ikke opp forslaget om en ny bestemmelse i barneloven om tap av foreldreansvar mv. der en forelder er dømt for alvorlig vold eller overgrep mot egne barn. Høringsinstansene som uttalte seg mener imidlertid at det kan være behov for økt beskyttelse av barn mot vold og overgrep. JD, i samarbeid med BFD, utreder derfor i stedet et forslag om lovendringer for å medta tap av foreldreansvar mv. som sivilrett krav i straffesak.» I Prop. 167 L (2016-2017) ble det forøvrig fremmet en rekke forslag med formål om å bedre barns rettsvern mot vold og overgrep. Blant annet ble det foreslått at domstolen gis en plikt til å vurdere om den dømte, i volds- og overgrepssaker, skal ilegges kontaktforbud overfor barn. Disse lovendringene ble vedtatt av Stortinget og er trådt i kraft.

Forkortelser:

ASD – Arbeid- og sosialdepartementet
 ATV – Alternativ til vold
 AVdir - Arbeids- og velferdsdirektoratet
 BFD - Barne- og familiedepartementet
 Bufdir - Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
 FHI – Folkehelseinstituttet

Hdir – helsedirektoratet
 HOD - Helse- og omsorgsdepartementet
 IMDi - Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
 JD - Justis- og beredskapsdepartementet

KD - Kunnskapsdepartementet
 KMD – Kommunal- og moderniseringsdepartementet
 NKVTS - Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress

POD – Politidirektoratet
 RHF – Regionalt helseforetak
 RVTS - Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging

SANKS - Samisk nasjonal kompetansetjeneste – psykisk helsevern og rus
 UDI – Utlendingsdirektoratet
 Udir – Utdanningsdirektoratet